

Nr 66.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning
angående tullrestitution; given Stockholms slott den 8 februari
1929.*

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning angående tullrestitution.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Nils Wohlin.

Förslag

till

förordning angående tullrestitution.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Näringsidkare äger på framställning erhålla restitution av tull efter ty i 2—5 §§ sägs, därest han är känd såsom redbar och i övrigt prövas lämplig för erhållande av ifrågavarande förmån.

2 §.

Näringsidkare äger att vid utförelse av här i riket framställd, reparerad eller kompletterad vara, för vars framställning, reparation, komplettering eller emballering använts av honom från utlandet införda materialier eller andra artiklar, åtnjuta restitution av tull (*allmän industrirestitution*) för en motsvarande myckenhet materialier eller andra artiklar av samma slag, vilka inom två år före utförelsen av honom införts från utlandet. Rätt till allmän industrirestitution gäller jämväl i avseende å materialier, som gått förlorade vid arbetets utförande.

3 §.

Idkare av varvs- eller verkstadsrörelse ävensom fartygsägare äger att efter verkställd byggnad, ombyggnad, reparation, inredning eller utrustning, inberäknat förseende med reservdelar, av svenskt eller utländskt fartyg av mer än 70 tons bruttodräktighet, utländskt järnfartyg även av 70 tons bruttodräktighet eller därunder, eller av skeppsdocka, dockport, ponton, slip, stapelbädd eller mudderverk, för vilkas byggnad, ombyggnad, reparation, inredning, utrustning eller sjösättning använts av honom från utlandet införda materialier eller andra artiklar, åtnjuta restitution av tull (*varvsindustrirestitution*) för en motsvarande myckenhet materialier eller andra artiklar av samma slag, vilka inom fem år före arbetets slutförande av honom införts från utlandet. I fråga om svenskt fartyg, som är undantaget från ovillkorlig mätningsskyldighet, skall beträffande varvsindustrirestitution 70 tons bruttodräktighet anses motsvara 20 meters längd, mätt enligt gällande förordning angående fartygs byggnad och utrustning. Rätt till varvsindustrirestitution gäller jämväl i avseende å materialier, som gått förlorade vid arbetets utförande.

4 §.

Istkare av kvarnrörelse äger att vid utförel av vid kvarnen framställt mjöl av enbart råg eller vete samt gryn av enbart vete åtnjuta restitution av tull (*kvarnindustrirestitution*) för en motsvarande myckenhet omalen spannmål av samma slag, vilken inom sex månader före utförelsen av honom införts från utlandet, såvida utförelsvaren uttagits inom de procenttal, som angivas för någon av här nedan upptagna utbytesklasser av dylika förmalningsprodukter, nämligen:

rågmjöl

1:a klassen	0 till och med 60	procent,
2:a »	över 60 » » »	66 ² / ₃ »
3:e »	0 » » »	66 ² / ₃ »

vetemjöl och vetegryn

1:a klassen	0 till och med 45	procent,
2:a »	över 45 » » »	70 »
3:e »	» 70 » » »	75 »
4:e »	0 » » »	75 »

Vid beräkning av kvarnindustrirestitution skola 100 kilogram av utförelsvaren anses motsvara:

i fråga om rågmjöl av 1:a utbytesklassen	155.55	kilogram råg,
» » » » » 2:a »	100	» »
» » » » » 3:e »	150	» »
» » » { vetemjöl } » 1:a »	147.22	» vete,
» » » { eller } » 2:a »	115	» »
» » » { vetegryn } » 3:e »	100	» »
» » » » » 4:e »	133.33	» »

Provtyper å ifrågavarande förmalningsprodukter skola varje års höst fastställas av en kommission, bestående av tre personer, utsedda två av Konungen och en av sammanslutning av kvarnägare. Vid provtypernas fastställande iakttages, att varje typ skall omfatta hela utbytet från och med lägsta till och med högsta utvinningsprocent. Provtyperna skola lända till efterrättelse under ett år, räknat från och med den 15 november, eller, därest icke nya provtyper inom denna tids utgång hunnit tillställas vederbörande tullanstalter, intill dess sådant skett. På prövning av Konungen ankommer, huruvida, i händelse kommissionens beslut icke varit enhälligt, de av flertalet ledamöter inom kommissionen fastställda provtyperna böra bliva gällande.

5 §.

Näringsidkare äger att vid återutförelse av varor, som av honom införts från utlandet, åtnjuta restitution av tull (*handelsrestitution*) för en motsvarande myckenhet varor av samma slag, vilka inom två år före återutförelsen av honom införts från utlandet. Handelsrestitution må icke medgivnas för spannmål, omalen eller malen, levande djur, alkoholhaltiga drycker, sprit eller absolut alkohol och ej heller för varor, vilka vid återutförelsen icke äro marknadsgilla eller som äro avsedda att återsändas till produktions- eller inköpslandet eller till producentens eller den ursprunglige säljarens ombud i annat land.

6 §.

Förutom i fall, som avses i 2—5 §§, må restitution av tull (*särskild restitution*) kunna medgivnas,

- a) i fråga om vara, som ännu icke utlämnats från tullverket:
 - då tullavgiften uppenbarligen blivit av förbiseende erlagd; eller
 - då eljest synnerliga skäl föreligga;
- b) vid återutförelse av från tullverket utlämnad vara:
 - då beträffande varan förutsättningar för tullfrihet under viss tid enligt tulltaxeförordningen uppenbarligen varit för handen;
 - då varan vid vederbörlig undersökning befunnits innehålla arsenik eller annat giftigt ämne i sådan myckenhet, att varan enligt gällande giftstadga icke må hållas till salu;
 - då varan befunnits icke överensstämma med ingånget köpeavtal och ej blivit här i riket nyttjad;
 - då tullavgiften för varan uppenbarligen blivit av förbiseende erlagd och varan ej blivit här i riket nyttjad; eller
 - då eljest synnerliga skäl föreligga.

Tullrestitution enligt punkt b) må åtnjutas, allenast för så vitt varan inom sex månader efter införelsen återutförts av den, som infört varan.

7 §.

Prövning av fråga angående rätt till tullrestitution, som avses i 2—5 §§ (*industri-* eller *handelsrestitution*), ävensom fastställande av de närmare villkor för rättighetens åtnjutande, som i särskilda fall må finnas erforderliga, ankommer på generaltullstyrelsen efter samråd med kommerskollegium.

Prövning av fråga angående särskild restitution enligt 6 § ankommer på generaltullstyrelsen, i den mån styrelsen icke finner prövningen lämpligen kunna överlåtas på lokal tullmyndighet.

8 §.

Rätt till industri- eller handelsrestitution kan beviljas för särskilt fall, för viss tid eller tills vidare. Därest de förutsättningar, som legat till grund för meddelandet av rätten till restitution, sedermera upphöra, skall

rätten förklaras förfallen; och skall vad sålunda stadgas äga tillämpning jämväl för det fall, att näringsidkare till annan överlåter sin rörelse eller varder försatt i konkurs.

9 §.

Vill den, som medgivits rätt till allmän industrirestitution eller varvsindustrirestitution, åtnjuta befrielse från erläggande av tull för vara, intill dess fråga om verkställande av restitution blivit avgjord, vare han därtill berättigad, därest han till tullverket avlämnar säkerhet för belopp, som enligt vad nedan sägs kan åligga honom att sedermera inbetala.

Har rätten till tullrestitution förfallit, skall tullbeloppet inbetalas tillika med sex procent årlig ränta därpå, räknad från införseln. Angående tullverkets rätt att av den ställda säkerheten göra sig betäckt för sagda belopp jämte ränta skall i tillämpliga delar gälla vad eljest om sådan rätt är föreskrivet.

10 §.

På prövning av Konungen skall bero, huruvida i särskilda fall utsträckning av de i 2 och 3 §§ fastställda tidrymder må medgivas. Likaledes skall på prövning av Konungen bero, huruvida tullrestitution, som avses i nämnda paragrafer, må medgivas jämväl i det fall, att hinder uppstått för artiklarnas användning för de i sagda paragrafer omförmälda arbeten och artiklarna på grund därav återutföras, liksom ock i det fall, att det för sökanden skulle medföra synnerlig kostnad eller olägenhet att visa, att de använda artiklarna äro av utländskt ursprung, men han ådagalagt, att de till myckenhet och beskaffenhet överensstämma med de av honom införda.

11 §.

Vid tillämpning av denna förordning skall varas införsel anses hava skett den dag, från vilken anstånd med fullgörande av de med varans förtullning sammanhängande förpliktelser mot tullverket skall enligt därför gällande stadganden beräknas. Förordningen avser icke blott varor, som införts direkt från utlandet, utan även varor, som inkommit från frihamn, uttagits från frilager, tullnederlag eller transitupplag eller ankommit efter transitering.

Vad i denna förordning stadgas angående tullrestitution vid utförsel gäller även, då gods, för vilket sådan restitution ifrågasättes, utförts till frihamn eller intagits å frilager.

12 §.

Befinnes någon för erhållande av tullrestitution enligt denna förordning hava lämnat uppgift, som icke överensstämmer med verkliga förhållandet, kan rätt att vidare åtnjuta restitution förvägras honom.

Angående straff för den, som vid utförsel ur riket av gods, för vilket ifrågasättes restitution av eller befrielse från avgift för statsverkets räkning

till tullverket, i varuanmälan eller annan handling uppsåtligen lämnat oriktig uppgift, vilken kunnat obehörigen medföra dylik restitution eller befrielse, eller annorledes uppsåtligen sökt obehörigen tillgodogöra sig restitution eller befrielse, som här avses, gäller vad särskilt är stadgat.

13 §.

De närmare bestämmelser, som finnas erforderliga för tillämpning av denna förordning, meddelas av Konungen.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1930. Genom förordningen upphävas:

§§ 11—13 i förordningen den 9 juni 1911 (nr 80) med tulltaxa för inkommande varor samt

förordningen den 13 december 1912 (nr 355) angående tullrestitution i vissa fall vid återutförelse av utländsk vara;

tillika med alla de särskilda stadganden, vilka innefatta ändring eller förklaring av vad sålunda upphävida bestämmelser innehålla eller tillägg därtill.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 8 februari 1929.

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, WOHLIN, BESKOW, LUNDAVIK, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON.

Efter gemensam beredning med chefen för handelsdepartementet anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Wohlin, fråga om avlåtande till riksdagen av förslag till ändrade bestämmelser angående tullrestitution.

Föredraganden anför:

De grundläggande författningsbestämmelserna rörande tullrestitution återfinnas dels i §§ 11—13 av gällande tulltaxeförordning, dels i förordningen den 13 december 1912 (nr 355) angående tullrestitution i vissa fall vid återutförelse av utländsk vara.

Gällande bestämmelser rörande tullrestitution.

Bestämmelserna i § 11 tulltaxeförordningen avse huvudsakligen sådana fall, då tullen blivit erlagd av förbiseende eller då varan befunnits icke överensstämma med gällande leveransavtal. Har i dylika fall vara, som återutföres ur riket, redan utlämnats från tullverket, må restitution åtnjutas endast under villkor, att varan icke blivit här i riket nyttjad, till annan överlåten eller till försäljning utbjuden. Beträffande från tullverket utlämnad vara gäller för övrigt såsom förutsättning för restitutionens beviljande, att varans återutförelse ägt rum inom tre månader efter införelsen.

I § 12 tulltaxeförordningen medges rätt till restitution av tull eller befrielse från tullavgifts erläggande för från utlandet införda tullpliktiga fartygsmaterialier och skeppsförnödenheter m. m., vilka använts vid här i riket verkställd nybyggnad, förbyggnad eller reparation av fartyg av mer än 40 tons avgiftspliktig dräktighet, vare sig svenskt eller utländskt, eller av järnfartyg av viss mindre dräktighet, vilket är avsett att omedelbart erhålla eller äger utländsk nationalitet. Enahanda förmån åtnjutes i fråga om skeppsdocka, dockport, ponton eller slip. Såsom villkor för restitutionen gäller, bland annat, att arbetet slutförts inom fem år från dagen för artiklarnas angivning till förtullning.

Enligt mom. 1 av § 13 i samma förordning beviljas för av utländskt råämne tillverkade exportvaror av särskilt angivna slag tullrestitution med visst belopp för varje kilogram. För att dylik restitution må kunna åtnjutas erfordras i regel, att minst 25 kilogram av exportvaran på en gång utföres. Mom. 2 avser rätt till tullrestitution för utländsk jutevävnad, vilken användes såsom emballage för exportvaror. Även här gäller, att restitutionen

utgår med ett bestämt belopp för varje kilogram. Dylika former av tullgottgörelse har man ofta brukat beteckna med namnet drawback. Till denna kategori hör även det viktiga slag av tullrestitution, som avhandlas i mom. 3. Enligt detta moment medgives i fråga om vissa kvarnindustriens produkter rätt till återbetalning av den tull, som erlagts för en exportvaran motsvarande kvantitet direkt från utlandet införd omalen spannmål av samma slag. I motsats till vad fallet är beträffande övriga i tulltaxeförordningen omförmälda restitutionsformer, fordras alltså här icke materiell identitet mellan den införda varan och exportvaran utan endast ekvivalens med avseende å varuslag och kvantitet. Sålunda kan restitution erhållas även för vid exportvarans framställning använd svensk spannmål, under förutsättning att en motsvarande kvantitet utländsk spannmål införts. Såsom villkor för restitutionsrätten gäller, bland annat, att utförselvaran — mjöl eller gryn — uttagits inom vissa bestämda utbytesklasser, att minst 2,000 kilogram mjöl eller gryn av en och samma utbytesklass på en gång utföras samt att utförseln äger rum inom sex månader efter införseln.

Ett gemensamt kännetecken för samtliga nu nämnda restitutionsformer är, att restitutionsrätten meddelas av generaltullstyrelsen eller i vissa fall av lokal tullmyndighet samt att rätten är ovillkorlig, vilket sistnämnda innebär, att den beviljas på grund av allmänt medgivande och utan andra villkor än att vederbörliga kontrollföreskrifter iakttagas. I dessa hänseenden intager den restitutionsform, som behandlas i § 13 mom. 5 tulltaxeförordningen, en särskild ställning. Detta författningsrum inledes nämligen med en bestämmelse, enligt vilken näringsidkare »må kunna» medgivas rätt till tullrestitution för varor, som använts till framställning, reparation eller komplettering av exportvara, varjämte uttryckligen föreskrives, att medgivandet »ankommer på prövning av Konungen». Restitutionsrätten är med andra ord villkorlig så till vida, att den medgives endast efter prövning från fall till fall. Denna prövning avser särskilt att utröna, huruvida ett restitutionsmedgivande skulle medföra ofördelaktiga verkningar för den inhemska tillverkningen av halvfabrikat av det slag, som ingår i exportvaran. Därest detta skulle vara fallet, kan rätt till tullrestitution vägras.

Såsom villkor för sistberörda form av tullrestitution — vanligen benämnd industrirestitution — gäller, förutom de villkor, som i varje särskilt fall kunna fastställas av Kungl. Maj:t, att den restitutionssökande är känd såsom redbar och i övrigt prövas lämplig samt att exportvaran utföres inom två år efter den utländska varans angivning till förtullning. I likhet med vad fallet är beträffande tullrestitution enligt § 12 tulltaxeförordningen, innefattar restitutionsförmånen jämväl rätt till befrielse från erläggande av tull, som framdeles må kunna ifrågakomma till återbetalning.

Förordningen den 13 december 1912 innehåller bestämmelser rörande s. k. handelsrestitution, innefattande rätt för handelsidkare att återbekomma tullen för inkomna varor, sedan en motsvarande kvantitet utländska varor av samma slag åter utförts. Sålunda kräves här icke materiell identitet i

egentlig mening utan endast ekvivalens mellan de in- och utförda varorna i avseende å varuslag och kvantitet. I motsats till vad fallet är i fråga om tullrestitution för kvarnprodukter, är dock ekvivalensen uttryckligen begränsad till utländska varor. En förutsättning för att handelsrestitution skall kunna medgivas är, att varorna återutföras i oförändrat skick. I övrigt gäller såsom villkor för åtnjutande av dylik restitution, att varorna återutföras till annat land än inköps- eller produktionslandet samt att återutförelsen äger rum inom två år efter införelsen av motsvarande myckenhet varor. Rätt till handelsrestitution må åtnjutas endast för vissa särskilt angivna varuslag, vilka äro intagna i en genom kungörelse den 17 oktober 1919 (nr 694) av Kungl. Maj:t på administrativ väg utfärdad förteckning, som sedermera genom nya kungörelser blivit på ett antal punkter kompletterad. Tillstånd för handelsidkare att begagna sig av rätt till här berörda slag av tullrestitution meddelas av generaltullstyrelsen.

Enligt beslut av 1928 års riksdag må restitution av erlagd tull kunna i särskilt fall eller för viss tid under villkor, som av Kungl. Maj:t bestämmas, medgivas i fråga om vara, som efter ingången av år 1928 införts för att här i riket användas vid framställning av exportvara men i oförändrat skick återutföres på grund av att hinder uppstått för dess användning för avsett ändamål. Dessa bestämmelser, vilka återfinnas i kungörelsen den 14 juni 1928 (nr 154) angående restitution av tull för vara, för vars användning till framställning av exportvara hinder uppstått, gälla endast till och med den 30 juni 1930.

Till här berörda av Kungl. Maj:t i överensstämmelse med riksdagens beslut utfärdade bestämmelser kommer ett stort antal av Kungl. Maj:t eller generaltullstyrelsen meddelade tillämpnings- och kontrollföreskrifter. Bland dessa må nämnas kungörelsen den 29 maj 1925 (nr 141) med vissa bestämmelser rörande den enligt § 11 mom. 2 i tulltaxeförordningen medgivna restitutionsrätt samt kungörelsen den 29 juni 1926 (nr 336) med närmare bestämmelser rörande den i förordningen den 13 december 1912 medgivna tullrestitution i vissa fall vid återutförelse av utländsk vara.

Till belysning av den omfattning, i vilken de olika restitutionsformerna utnyttjas, må här lämnas en sammanställning av de restitutioner av tullmedel, som beviljats under åren 1926 och 1927.

*Restitutions-
institutets
utnyttjande.*

	1926	1927
	Kronor	Kronor
§ 11 mom. 2 tulltaxeförordningen (felaktig leverans m. m.)	46,545	48,807
§ 12 tulltaxeförordningen (skeppsbyggnadsmaterialier)	1,673,636	1,713,404
§ 13 mom. 1 tulltaxeförordningen (socker m. m.)	37,148	35,641
§ 13 mom. 3 tulltaxeförordningen (mjöl och gryn)	749,757	327,007
§ 13 mom. 5 tulltaxeförordningen (industrirestitution)	1,111,292	1,045,578
Förordn. den 13 dec. 1912 (handelsrestitution)	110,033	143,368
	<u>Summa 3,728,411</u>	<u>3,313,805.</u>

I de angivna beloppen för tullrestitution enligt § 11 mom. 2 tulltaxeförordningen ingå icke restitutioner, som med stöd av nämnda författningsrum utbetalats av de lokala tullmyndigheterna, enär summorna härav icke direkt framgå ur tullverkets räkenskaper. Emellertid rör det sig här om jämförelsevis obetydliga belopp. Någon restitution enligt § 13 mom. 2 (jutevävnad) har icke förekommit under åren 1926 och 1927.

*Framställda
önskemål om
ändringar i
gällande tull-
restitutions-
bestämmelser.*

Vid skilda tillfällen hava från såväl exportindustriens som transithandels sida framförts önskemål om lättnader och förenklingar i de nuvarande tullrestitutionsbestämmelserna. Det har ansetts, att dessa bestämmelser äro alltför stela och rigorösa för att motsvara tidens krav. Särskilt hava anmärkningar riktats mot de stränga kontrollföreskrifterna, vilka ansetts i hög grad försvåra och i vissa fall rent av omöjliggöra restitutionsinstitutets utnyttjande. Ävenledes hava anmärkningar framställts mot principerna för meddelandet av själva restitutionsrätten. Slutligen hava framkommit önskemål om en klarare formulering och en överskådligare uppställning av restitutionsbestämmelserna.

*Utredning av
sakkunniga.*

Genom beslut den 26 augusti 1927 uppdrog Kungl. Maj:t på hemställen av dåvarande chefen för finansdepartementet åt de för den tekniska revisionen av tulltaxan tillkallade sakkunniga (1925 års tulltaxerevision) att verkställa utredning och avgiva förslag även i fråga om revision av gällande bestämmelser angående tullrestitution. Sedermera har ytterligare en sakkunnig tillkallats för att såsom speciell representant för industriens synpunkter deltaga i utredningsarbetet.

Vad beträffar de riktlinjer, som skulle vara bestämmande för de sakkunnigas arbete, anförde departementschefen i sitt yttrande till statsrådsprotokollet, att restitutionsföreskrifterna borde sammanföras och systematiseras samt därjämte underkastas en överarbetning i formellt hänseende för åstadkommande av större enhetlighet på sådana punkter, där bestämmelserna nu utan tillräckliga skäl äga en olikartad avfattning. Emellertid borde revisionen även omfatta sakliga ändringar av restitutionsbestämmelserna. I sådant hänseende erinrades om kraven på en smidigare tillämpning av de i stadgandena rörande industrirestitution förekommande särskilda villkoren för erhållande av restitution och de därmed förbundna kontrollföreskrifterna. Beträffande handelsrestitution borde tagas under omprövning de allmänna principer, som legat till grund för urvalet av de varuslag, som upptagits i förteckningen över restitutionsberättigade varor, i syfte att utröna, huruvida någon ytterligare utökning i denna kunde ske. Slutligen borde uppmärksammas de administrativa formerna för handläggningen av restitutionsärendena. Sålunda borde undersökas, huruvida icke handläggningen kunde förenklas bland annat genom dess överflyttning i ökad omfattning från Kungl. Maj:t till generaltullstyrelsen och eventuellt från nämnda styrelse till vederbörande lokaltullförvaltningar.

Med skrivelse den 27 juni 1928 överlämnade de sakkunniga »Betänkande med förslag till ändrade bestämmelser rörande tullrestitution» (Stat. off. utredn. 1928: 15). Betänkandet innefattar dels förslag till förordning angående tullrestitution dels förslag till kungörelse med närmare bestämmelser angående tillämpningen av tullrestitutionsförordningen. Över betänkandet hava efter särskilda remisser utlåtanden avgivits av kommerskollegium den 26 oktober 1928 och av generaltullstyrelsen den 18 oktober 1928. Till kommerskollegii utlåtande äro fogade yttranden från auktoriserade handelskamrar samt andra näringsorganisationer ävensom från vissa industriföretag och enskilda näringsidkare. Generaltullstyrelsens utlåtande åtföljes av yttranden från ett antal lokala tullmyndigheter.

De sakkunnigas förslag och avgivna yttranden.

Det av de sakkunniga avgivna förslaget innebär betydande ändringar i de nuvarande restitutionsbestämmelserna. Förslagets grundtanke är, att restitutionsförfarandet skall i avsevärt högre grad än vad för närvarande är fallet byggas på förtroende för den enskilde näringsidkaren, vilkens kvalifikationer med avseende å redbarhet och lämplighet i övrigt för erhållande av restitutionsrätten därför skola underkastas en noggrann prövning, innan dylik rätt medgives. Från denna utgångspunkt hava de sakkunniga föreslagit avsevärda lättnader i tullkontrollen. Denna skall sålunda huvudsakligen förläggas till näringsidkarens bokföring, som dock för ändamålet bör uppläggas så, att den fyller rimliga anspråk ur kontrollsynpunkt. Där så är fallet, må den nuvarande obligatoriska undersökningen av restitutionsgodset vid exporttillfället kunna eftergivas. Vidare skall restitutionsgodset i regel behandlas såsom inrikes gods och sålunda vid transport eller lagring vara befriat från tullbevakning. Slutligen skall verificeringen av restitutionsgodsets utförsel kunna ske enbart genom uppvisande av vederbörliga frakthandlingar å godset.

Förslagets allmänna riktlinjer.

De sakkunniga.

Även i fråga om de allmänna principerna för restitutionsrättens beviljande hava vissa ändringar föreslagits. Sålunda skall den nuvarande, villkorliga rätten för vanlig industrirestitution ersättas med ovillkorlig rätt. Vidare skall rätten till handelsrestitution utvidgas till samtliga varuslag, som icke på grund av tulltekniska eller andra liknande skäl äro särskilt undantagna från dylik rätt. Även i andra avseenden företer förslaget ändringar, som innebära utvidgningar av den nuvarande restitutionsrätten.

Beträffande formerna för handläggningen av restitutionsärendena hava föreslagits vissa ändringar, vilka delvis åsyfta en decentralisering i behandlingen av nämnda ärenden. Sålunda har bland annat föreslagits, att prövningen av ansökningar om rätt till industrirestitution, vilken för närvarande ankommer på Kungl. Maj:t, skall handhavas av generaltullstyrelsen efter samråd med kommerskollegium.

Enligt förslaget skola samtliga restitutionsbestämmelser sammanföras till två författningar, av vilka den ena är avsedd att innehålla sådana konsti-

tutiva bestämmelser, som böra beslutas av riksdagen, medan den andra skall upptaga erforderliga, av Kungl. Maj:t meddelade tillämpningsföreskrifter.

Yttranden. De näringsorganisationer och enskilda industriföretag, som yttrat sig över de sakkunnigas förslag, hava i allmänhet uttalat sin anslutning till de allmänna principerna i förslaget. Från några håll hava dock gjorts erinringar mot den ifrågasatta övergången till ovillkorlig restitutionsrätt beträffande industrirestitution samt mot utsträckningen av rätten till handelsrestitution.

I fråga om de allmänna principer, som ligga till grund för förslaget, samt rörande förslagets genomförbarhet yttrar *kommerskollegium* bland annat följande.

I likhet med av kollegium hörda sammanslutningar finner kollegium det av de sakkunniga framlagda förslaget till förordning angående tullrestitution i sina huvuddrag tillfredsställande. Sammanförandet av samtliga hithörande bestämmelser i ett par särskilda författningar, varigenom vunnits i hög grad ökad översiktlighet och klarhet, liksom de förenklingar, som genomförts såväl i fråga om handläggningen och avgörandet av restitutionsansökningar som beträffande den nödiga kontrollen från tullverkets sida över tillämpningen, komma otvivelaktigt att i praktiken medföra betydande lättnader för de grenar av industri och handel, vilka önska begagna sig av restitutionsförfarandet. Emellertid finner kollegium synnerligen starka betänkligheter möta mot införandet av ovillkorlig rätt till industrirestitution samt mot utsträckningen av rätten till handelsrestitution. Vidare anser kollegium en del jämkningar erforderliga i de särskilda bestämmelserna för restitutionsrättens åtnjutande. I anslutning till vad sålunda uttalats föreslår kollegium vissa ändringar i de sakkunnigas förslag.

I slutet av yttrandet framhålles, att förslagets förverkligande ur synpunkten av de intressen, som kollegium närmast äger att företräda, skulle i många avseenden beteckna ett viktigt framsteg. Kollegium har den uppfattningen, att en jämkning av förslaget på vissa punkter i överensstämmelse med vad kollegium förordat icke skulle inverka på förslagets obestridliga förtjänster eller bereda svårigheter vid en överarbetning. Det synes kollegium angeläget, att de nya bestämmelserna snarast träda i kraft, varför kollegium på det livligaste tillstyrker, att åtgärder av Kungl. Maj:t vidtagas för att förelägga 1929 års riksdag förslag i ärendet.

Generaltullstyrelsen inleder sitt yttrande med ett konstaterande av att förslagets grundtankar äro, sakligt sett, att bringa näringslivet ytterligare lättnader på restitutionsväsendets område, delvis genom eftergifter i kontrollen, och, formellt sett, att giva författningsbestämmelserna i ämnet en enklare och klarare avfattning. Styrelsen övergår därefter till en gransk-

ning av förslagets allmänna riktlinjer. Resultatet av denna granskning sammanfattas sålunda, att styrelsen icke ur vare sig saklig eller formell synpunkt finner hinder möta för att de sakkunnigas förslag lägges till grund för ny lagstiftning i ämnet.

Det lärer icke kunna förnekas, att de nuvarande bestämmelserna rörande tullrestitution i många avseenden äro ägnade att till olägenhet för industri och handel försvåra möjligheterna att återbekomma tull för varor, som införts från utlandet och i oförändrat skick eller efter undergången förädling re-exporterats. Framför allt hava de stränga kontrollföreskrifter, som för närvarande äro förbundna med rätten till tullrestitution, visat sig medföra betydande hinder och hava i vissa fall till och med omöjliggjort restitutionsinstitutets utnyttjande. Över huvud taget äro gällande restitutionsbestämmelser alltför stela och komplicerade för att tillfredsställa moderna krav på ett smidigt och i övrigt ändamålsenligt restitutionsförfarande. Särskilt i betraktande av den hårda konkurrens, som numera råder på världsmarknaden, synes det därför önskligt, att nya bestämmelser på området snarast möjligt utfärdas. Detta måste anses så mycket mera angeläget som under de senare åren ifrågavarande delar av tullagstiftningen inom flera främmande länder varit föremål för ett ivrigt ändrings- och nydaningsarbete, vilket huvudsakligen haft såsom ändamål att förenkla och ytterligare utbygga tullrestitutionssystemet. Det ligger nämligen i sakens natur, att de anstalter, som i sådant syfte vidtagits inom andra länder, kunna försvåra konkurrensen för vår egen exportindustri och exporthandel, för så vitt vi icke söka bereda densamma motsvarande fördelar.

Det av de tillkallade sakkunniga avgivna förslaget till nya restitutionsbestämmelser synes i huvudsak kunna läggas till grund för den revision av restitutionslagstiftningen, som sålunda ur olika synpunkter lärer få anses erforderlig. Vid den överarbetning av förslaget till förordning angående tullrestitution, som verkställts inom finansdepartementet, har nämnda förslag icke heller undergått några mera genomgripande ändringar av saklig innebörd. Det slutliga förslag till tullrestitutionsförordning, som framgått ur nämnda överarbetning och som härmed framlägges, skiljer sig sålunda från de sakkunnigas förslag företrädesvis i formellt hänseende och i fråga om vissa detaljbestämmelser. I åtskilliga fall hava de vidtagna ändringarna haft till syfte att åstadkomma erforderlig överensstämmelse med föreskrifterna i den nya tullstadga, som trädde i kraft den 1 maj 1928. Emellertid hava även gjorts vissa tillägg och kompletteringar i förtydligande syfte, och slutligen har författningstexten underkastats ett antal ändringar av mera redaktionell art.

Jag övergår nu till de särskilda frågor, som av de sakkunniga behandlats, varvid jag i huvudsak följer den indelning av ämnet, som tillämpats i betänkandet.

Departement-
chefen.

Huvudgrunderna för åtnjutande av rätt till tullrestitution.

Prövning av restitutionssökandens kvalifikationer.

De sakkunniga.

Rätt till tullrestitution enligt § 13 mom. 5 tulltaxeförordningen må endast lämnas åt näringsidkare, »som är känd såsom redbar och i övrigt prövas lämplig». Även för rätt till handelsrestitution uppställs dylikt krav på redbarhet och lämplighet i övrigt. Däremot är någon prövning av den restitutionssökandes kvalifikationer icke föreskriven beträffande de restitutionssökandens, som avses i § 12 samt § 13 mom. 1—3 tulltaxeförordningen. Av skäl, som anföras i betänkandet (sid. 58—59), hava de sakkunniga föreslagit, att samtliga här berörda restitutionformer må likställas i det avseendet, att restitutionsrätten medgives endast den, som är känd såsom redbar och i övrigt prövas lämplig för erhållande av sådan förmån. Bestämmelse härom har intagits i 6 § av de sakkunnigas förslag till tullrestitutionsförordning.

I fråga om prövningen av den restitutionssökandes kvalifikationer hava de sakkunniga betonat angelägenheten av att densamma verkställas på ett ur statsverkets synpunkt tillfredsställande sätt. Vad särskilt beträffar »lämpligheten i övrigt» bör prövningen även avse att utröna, bland annat, huruvida den restitutionssökande har sin bokföring ordnad på ett ur kontrollsynpunkt tillfredsställande sätt, eller, om så icke är fallet, huruvida den sökande är villig att omlägga bokföringen, så att den fyller rimliga krav i nu nämnda hänseende. I detta sammanhang framhålles lämpligheten av att prövningen även inriktas på att utröna, huruvida verkliga förutsättningar finnas för export av de varor ansökningen avser. Enligt vad som uppgivits för de sakkunniga har nämligen rätt till restitution, oaktat dylika förutsättningar icke varit för handen, stundom blivit sökt endast för att vederbörande skulle bliva i tillfälle att genom återopande av erhållen restitutionsrätt tillförsäkra sig gynnsammare pris för här i landet tillverkade halvfabrikat, avsedda att ingå i artiklar för inhemsk förbrukning.

Yttranden.

Över berörda del av förslaget har yttrande avgivits av *generaltullstyrelsen*, som dock endast ingår på frågan rörande undersökning av exportförutsättningarna. Styrelsen anser, att en dylik undersökning hänför sig mera till objektet än till subjektet för förädlingsrörelsen, varför densamma näppeligen synes kunna komma i betraktande vid prövningen av den sökandes lämplighet. Under förutsättning att frågan tillmättes tillräcklig betydelse, torde densamma därför enligt styrelsens åsikt böra regleras genom en särskild författningsbestämmelse. Styrelsen ifrågasätter i sådant hänseende ett tillägg till 1 § av de sakkunnigas förslag till restitutionsförordning, enligt vilket restitution enligt sagda paragraf ej må beviljas med mindre verkliga förutsättningar finnas för export av de varor, ansökningen avser.

Departementchefen.

Den av de sakkunniga föreslagna utvidgningen av kravet på restitutionssökandes kvalifikationer finner jag mig böra tillstyrka. I likhet med de sakkunniga anser jag det vara av vikt, att själva prövningen av kvalifikationerna sker med all möjlig omsorg och noggrannhet.

Beträffande det av generaltullstyrelsen ifrågasatta tillägget till 1 § av

restitutionsförordningen enligt sakkunnigeförslaget, vilken paragraf avser allmän industrirestitution, kan anmärkas att, därest ett sådant tillägg över huvud taget skulle anses erforderligt, tillägg i samma syfte böra göras vid övriga paragrafer, som behandla industrirestitution. De missbruk av restitutionsrätten, som ifrågavarande tillägg är avsett att förhindra, kunna nämligen tänkas förekomma även då det gäller övriga slag av industrirestitution. Skulle emellertid misstanke uppstå, att en näringsidkare gjort framställning om rätt till tullrestitution endast för att genom återopande av erhållen sådan rätt tillförsäkra sig lägre inköpspris för halvfabrikat, som av honom komme att användas vid tillverkning av artiklar, avsedda för den inhemska marknaden, bör en undersökning av de närmare omständigheter, som föranlett framställningen, ingå såsom ett naturligt led i prövningen av sökandens lämplighet för erhållande av restitutionsförmånen. Om av en sådan undersökning skulle framgå, att restitutionsansökningen tillkommit i nu berörda syfte, får ju detta anses tyda på att ansökningen icke blivit avgiven i god tro, vilket i sin ordning visar, att den sökande ej heller besitter de personliga kvalifikationer, som utgöra en nödvändig förutsättning för erhållande av restitutionsrätt. Med hänsyn härtill torde något särskilt stadgande i ämnet icke vara erforderligt.

En fråga, som av de sakkunniga ägnats särskild uppmärksamhet, är huruvida rätten till tullrestitution enligt § 13 mom. 5 tulltaxeförordningen skall vara villkorlig eller ovillkorlig, eller, med andra ord, huruvida rätt till dylik restitution må, såsom för närvarande är fallet, kunna förvägras, då det slag av materialier, för vilket tullrestitution ifrågasättes, är föremål för inhemska tillverkning och sålunda kan erhållas inom landet. Efter att i betänkandet (sid. 59—62) hava redogjort för frågans uppkomst och utveckling samt för ingivna framställningar i ämnet anföra de sakkunniga:

»Till en början torde få anses obestriddigt, att en protektionistisk tullagstiftning icke är avsedd att träffa andra varor än sådana, som konsumeras i det land, för vilket lagstiftningen gäller, och att det sålunda är oförenligt med lagstiftningens andemening att låta även råvaror och halvfabrikat för exportartiklar drabbas av införseltullarna. Det är också uppenbarligen i syfte att för exportindustriens vidkommande undanröja olägenheterna av det protektionistiska systemet, i vad det gäller tullbelastningen å de i en exportvara ingående råvarorna och halvfabrikaten, som restitutionsbestämmelserna på detta område tillkommit.

Den större eller mindre betydelsen för exportindustrien att komma i åtnjutande av rätt till tullrestitution är givetvis beroende på olika faktorer. Ofta spela restitutionsmöjligheterna en ganska underordnad roll för exportvarornas prissättning. Sålunda kunna vissa patentskyddade industrier under patentens giltighetstid för sin prispolitik å exportmarknaden vara mindre beroende av det merpris å ett halvfabrikat, som motsvaras av den inhemska tullen å detsamma. Vidare kan ett halvfabrikat ingå till så oväsentlig del i förhållande till priset å den färdiga varan, att tullbelastningen ej nämnvärt inverkar på exportpriset. I vissa fall är skillnaden i priset å utländskt och inhemskt halvfabrikat så obetydlig, att exportören för att undgå de besvärligheter, som alltid måste bli förbundna med restitutionsförfarandet,

*Villkorlig
eller ovillkorlig
restitutionsrätt.*

De sakkunniga.

avstår från att begagna sin rätt till tullrestitution. Slutligen kan kvalitetsfrågan mången gång fälla utslag till förmån för det inhemska halvfabrikatet och sålunda onödiggöra användandet av utländskt material.

I de flesta fall äro dock restitutionsmöjligheterna av stor betydelse för exportindustriens konkurrenskraft på den utländska marknaden. Under olika konjunkturförhållanden kunna sålunda prisen på världsmarknaden för en exportartikel vara mer eller mindre tryckta och till följd härav förmånen av tullrestitutions åtnjutande mer eller mindre nödvändig för exportens upprätthållande. Såsom regel gäller, att konkurrensen på den utländska marknaden, där vederbörande länder icke minst på senare tid omgärdat sig med höga skyddsmurar i form av tullar, är så stark, att våra exportindustrier, som i många fall hava att vidkännas högre produktionskostnader än deras utländska konkurrenter, även med uppbyggande av de kraftigaste ansträngningar för ernående av bästa möjliga organisation och tillverknings-teknik hava stora svårigheter att göra sig gällande. I det av Sveriges maskinindustrieförening avgivna yttrandet framhålles också, att rätten till tullrestitution varit en faktor av stor betydelse för de svenska företagens konkurrensmöjlighet på exportmarknaden samt att de prisreduceringar, som genom tullrestitution kunnat åstadkommas, ofta varit av avgörande betydelse för förvärvandet av exportbeställningar. Den belastning, som ligger i tullbeskattningen av ett i exportvaran ingående halvfabrikat, kan sålunda bliva ett hinder för en exportindustris fortbestånd och utveckling.

Nu kan den invändningen ligga nära till hands, att det är av lika mycken vikt att bereda den inhemska halvfabrikatsindustrien sysselsättning som att främja den exporterande helfabrikatsindustrien. Ingen lär heller vilja förringa värdet av att inhemska råvaror och halvfabrikat i största möjliga utsträckning komma till användning inom vår exportindustri. Då emellertid läget kan vara sådant, att ett av tullskyddet föranlett merpris å halvfabrikatet omöjliggör den färdiga varans avsättning å världsmarknaden, skulle uppenbarligen i åtskilliga fall ett avslag på ansökan om rätt till tullrestitution endast avstänga exportmöjligheterna utan att den inhemska halvfabrikatsindustrien därav bereddes någon fördel. Erfarenheten har också visat, att en delvis på grund av möjligheten till tullrestitution livskraftig exportindustri kan bereda den inhemska halvfabrikatsindustrien arbetstillfällen, vilka utan sådan möjlighet aldrig skulle hava uppstått. Vår varvsindustri utgör i detta avseende ett talande exempel. Vid bedömandet av de intresse motsatser, som här till synes kunna förefinnas, må även tagas i betraktande, att den på användning av utländskt material baserade tillverkningen av exportvaror torde giva sysselsättning åt ett större antal arbetare än framställningen av halvfabrikatet. Ej heller må förbises, att vid mindre prisdifferenser å halvfabrikatet åtskilliga omständigheter fälla utslaget till förmån för den inhemska fabrikanten. Sålunda måste det för förbrukaren av halvfabrikatet vara en betydande fördel, att leverantören av detsamma befinner sig i så nära grannskap som möjligt, ty däri-genom ökas utsiktarna för en snabb leverans, varjämte köpare och säljare lättare kunna komma i kontakt med varandra. Denna fördel torde i själva verket vara så betydelsefull, att köparen härför i regel är villig att betala något merpris för inhemsk vara i förhållande till vad den utländska betingar och endast i de fall, då exportmöjligheterna genom allt för höga materialkostnader skulle äventyras eller eljest särskilda skäl föreligga, begagnar sig av utländskt halvfabrikat. Man torde också kunna säga, att i detta förhållande ligger en viss garanti för användandet av inhemskt halv-

fabrikat, så långt detta låter sig göra med hänsyn till bibehållandet av exportmöjligheterna för helfabrikatet.»

I fortsättningen framhålla de sakkunniga, att de genom det anförda velat visa, bland annat, att åtskilliga av de farhågor för en övergång till ovillkorlig restitutionsrätt, som från halvfabrikatsindustriens sida framförts, icke kunna anses berättigade. Å andra sidan är det, enligt vad de sakkunniga vidare anföra, av stor vikt för den exporterande helfabrikatsindustrien, att sådan rätt införes. Ett hänsynstagande till vad halvfabrikatsindustrien anser bäst överensstämma med dess intressen måste nämligen medföra ett osäkerhetstillstånd, som icke kan undgå att inverka störande på exporthandeln. Därtill kommer, att värdesättningen av de olika faktorer, som skola fälla utslaget till förmån för helfabrikats- eller halvfabrikatsindustrien, i allmänhet blir beroende på subjektiv uppfattning och på konjunkturförhållanden, vilkas växlingar icke kunna på förhand bedömas.

I anslutning till vad sålunda anförts föreslå de sakkunniga, att rätten till tullrestitution enligt nuvarande § 13 mom. 5 tulltaxeförordningen må bliva ovillkorlig. Nämda författningsrum motsvaras av 1 § i de sakkunnigas förslag till tullrestitutionsförordning. Beträffande formuleringen av denna paragraf hava de sakkunniga i betänkandet (sid. 112) anført bland annat följande.

Enligt § 13 mom. 5 tulltaxeförordningen medgives restitution för vara, som »använts» till framställning, reparation eller komplettering av exportvara. Denna formulering har i förslaget bibehållits. Emellertid får densamma icke giva anledning till en sådan tolkning, att även maskiner, redskap, verktyg etc., vilka kommit till användning vid själva framställningsproceduren, skulle bliva restitutionsberättigade. Däremot synes intet hinder böra möta för medgivande av tullrestitution för vid varans framställning använda och förbrukade materialier, även om de icke ingå såsom delar i exportvaran. En dylik tillämpning av bestämmelserna överensstämmer helt och hållet med hittills tillämpade principer för tullrestitutionens beviljande. Så har exempelvis tullrestitution medgivits för kolelektroder, som använts vid framställning av exportvara.

Med stöd av den erfarenhet, som vunnits vid den hittillsvarande handläggningen av ärenden rörande rätt till tullrestitution enligt § 13 mom. 5 tulltaxeförordningen, avstyrker *kommerskollegium* de sakkunnigas förslag om införande av ovillkorlig sådan rätt. Såsom redan nämnts, finner kollegium synnerligen starka betänkligheter möta mot införandet av ovillkorlig rätt till industrirestitution. Den sakliga prövningen av restitutionsansökningar enligt nämnda författningsrum har hittills, enligt vad kollegium i sitt yttrande framhåller, endast i relativt få fall visat sig medföra avslag å eller viss begränsning i den begärda restitutionsrätten. Intet fall torde kunna påvisas, där begärd tullrestitution avslagits i fråga om verklig, bona fide förädlingsindustri, som kunnat uppvisa grundad anledning för att vid tillverkning

Yttranden.

av exportvara använda sig av utländskt halvfabrikat. Anledning synes heller icke föreligga för antagandet, att tillämpningen i fortsättningen av en verklig saklig prövning kommer att i sådant hänseende giva annat resultat än hittills. Visserligen kan det förefalla, som om just fåtalet avslag skulle utgöra ett visst stöd för uppfattningen om obehövligheten av saklig prövning. Emellertid torde blotta förefintligheten av en dylik prövning förhindra tillkomsten av en del mindre befogade framställningar om tullrestitution. Med största sannolikhet kan även antagas, att i vissa av de fall, då ansökningar om tullrestitution avslagits, verklig skadegörelse torde hava undvikits i fråga om viktiga svenska industriintressen. Därtill kommer, att själva utredningsförfarandet i åtskilliga fall varit ägnat att bringa restitutionssökande förädlingsindustri i kontakt med inhemsk tillverkare av konkurrenskraftigt halvfabrikat, varigenom import av sådant kunnat onödiggöras.

En ytterligare anledning till bibehållande av den sakliga prövningen av restitutionsansökningarna ligger, enligt vad kollegium ytterligare anför, i den utvidgning i viss mån av denna rätt till att omfatta jämväl hjälpmedel vid framställning av exportvara, i stället för endast råvara i egentlig mening, som av de sakkunniga med åberopande av visst prejudikat i fråga om magnetitelektroder förordats. Kollegium, som ansluter sig till de sakkunnigas uppfattning i detta hänseende, anser dock nödvändigt, att en bestämd begränsning sker till sådant hjälpmaterial, som direkt förbrukas under tillverkningsprocessen i viss likformig och kontrollerbar proportion till det framställda färdigfabrikatet. Såsom exempel härpå nämnas, förutom det redan anförda, vissa inom kemisk industri använda lösningsmedel, vilka icke ingå i färdigfabrikat men användas och förbrukas under tillverkningens gång. Däremot finner kollegium, att sådan materiel, som maskiner, verktygsstål, smörjmedel, remmar o. s. v., vilka visserligen äro utsatta för viss förbrukning eller nötning, men utan att i egentlig mening ingå i tillverkningsprocessen och för vilka förbrukningen därför ej kan anses stå i viss relation till myckenheten framställt färdigfabrikat, bör undantagas från restitutionsrätt. Icke heller bör enligt kollegii mening restitution medgivas i fråga om hjälpmaterial för utvinnande av råvara, som icke är att anse såsom industriprodukt.

I fortsättningen anför kommerskollegium följande exempel på fall, då tullrestitution bör av sakliga skäl kunna förvägras.

Vid import av halvfabrikat, som efter ringa förarbetning inom landet exporteras såsom svensk produkt, i direkt konkurrens med inhemsk kvalitetsvara och till förfång för densamma, torde i regel restitutionsrätt icke böra medgivas, därest icke särskilda skäl föreligga. Ej heller bör restitutionsrätt medgivas, där det kan påvisas eller befaras, att en sådan rätt missbrukas för pressning av priset å inhemskt halvfabrikat, som i själva verket använts till framställning av helfabrikat för den inhemska marknaden. Slutligen bör tullrestitution kunna vägras i sådana fall, där varken kvali-

tativa eller bärande skäl med hänsyn till prisskillnad mellan utländskt och inhemskt fabrikat kunna med fog anföras såsom stöd för restitutionsansökningen. Uppenbart är likväl, att alla dylika fall böra behandlas med särskild omsikt och under nödigt hänsynstagande jämväl till exportindustriens berättigade intressen.

I anslutning till nu anförda synpunkter föreslår kommerskollegium, att till 6 § av de sakkunnigas förslag till tullrestitutionsförordning göres följande tillägg:

»Rätt till industrirestitution må förvägras, därest medgivandet av sådan rätt uppenbarligen skulle medföra större skada för annan inhemsk industri av väsentlig betydelse än som motsvarar den fördel, medgivandet skulle bereda.»

Av de handelskamrar, som yttrat sig över betänkandet, hava följande mer eller mindre bestämt uttalat sig till förmån för förslaget om ovillkorlig restitutionsrätt, nämligen *Stockholms handelskammare*, som i en senare, till chefen för finansdepartementet ingiven skrivelse förklarar sig vidhålla sin i yttrandet över betänkandet intagna ståndpunkt i frågan, vidare *Göteborgs handelskammare*, *Östergötlands och Södermanlands handelskammare*, *Smålands och Blekinge handelskammare*, *Västergötlands och Norra Hallands handelskammare*, *handelskammaren i Gävle*, *Västernorrlands och Jämtlands läns handelskammare* samt *Norrbottens och Västerbottens läns handelskammare*. Däremot hava *Skånes handelskammare*, *handelskammaren i Karlstad* samt *handelskammaren för Örebro och Västmanlands län* avstyrkt nämnda förslag.

I fråga om de industriorganisationer, som yttrat sig över betänkandet, hava *Sveriges maskinindustrieförening*, *Sveriges elektroindustrieförening*, *Svenska skofabrikantföreningen* och *Svenska yllefabrikantföreningen* icke haft något att erinra mot förslaget om ovillkorlig restitutionsrätt. *Jernkontorets*, *Sveriges kemiska industrikontors* samt *Svenska pappersbruksföreningens* yttranden hava åter gått i avstyrkande riktning och likaledes en inkommen framställning från *verkställande direktören i Aktiebolaget Svenska metallverken*. Från *Sveriges industriförbund* föreligger icke något uttalande i frågan, enär förbundet icke ansett sig böra avgiva något eget utlåtande över betänkandet.

Jernkontoret, vars yttrande må i korthet beröras, har till en början bemött vissa av de skäl för ovillkorlig restitutionsrätt, som framlagts av de sakkunniga, i samband varmed konstateras, att erhållen restitutionsrätt stundom utnyttjats till nedpressning av offererade inköpspriser för råvaror, som anskaffats inom landet. För övrigt framhålles, bland annat, att, särskilt när det gäller järn och stål, kvaliteten av svenska exportartiklar, som tillverkats av utländska råvaror, blir mindre god än om svenskt råmaterial kommit till användning. Då emellertid den utländske tillverkaren torde antaga, att från Sverige inköpta industrialster äro tillverkade av svenskt material, blir

hans omdöme om det svenska materialet i dylika fall beroende av det importerade råmaterialets beskaffenhet. Därest ovillkorlig restitutionsrätt införes, är det ej heller osannolikt, att uppmärksamheten fästes därpå i utlandet, varigenom kan äventyras, att tullrestitutionen kommer att betraktas såsom en exportpremie. Blir detta fallet, är det icke uteslutet, att det utländska tullskyddet kommer att höjas.

Sveriges maskinindustrieförening framhåller, att den form för rätt till industrirestitution, som de sakkunniga föreslagit, måste anses innebära stora fördelar för den svenska maskinindustrien. Denna industri är till väsentlig del beroende av export. För uppnående av konkurrenskraftiga exportpriser är det emellertid av största betydelse, att vissa i de färdiga exportartiklarna ingående materialier kunna anskaffas från utlandet. Materialierna ifråga betinga nämligen oftast betydligt högre pris här i landet. Dessutom erbjuder den utländska marknaden ofta större urval, vilket i många fall är av stor betydelse. Det är vidare av mycket stor vikt, att vid förhandlingar rörande exportleveranser priskalkylerna kunna med säkerhet grundas på industrirestitutionsrätt. Visshet i detta avseende skänker ökad konkurrenskraft, och den prisreduktion, som industrirestitutionsrätten möjliggör, är ofta av avgörande betydelse för förvärvandet av exportbeställningar. I anslutning till förenämnda och övriga i yttrandet framförda synpunkter tillstyrker föreningen på det kraftigaste de sakkunnigas förslag, enligt vilket rätten till industrirestitution skulle bli oberoende av den inhemska halvfabrikatsindustriens ställning till restitutionsfrågan.

Sveriges kemiska industrikontor anser det särskilt betänkligt att, såsom av de sakkunniga föreslagits, låta den ovillkorliga restitutionsrätten även avse hjälpmedel, som endast använts och förbrukats vid exportvarans framställning utan att ingå i densamma. Som ett exempel på ett dylikt eventuellt restitutionsberättigat hjälpmedel har från annat håll nämnts sprängämnen, som användas för brytning av exportmalm. Kontoret hyser visserligen den uppfattningen, att det i 1 § av de sakkunnigas förslag till tullrestitutionsförordning använda uttrycket »framställd vara» endast måste äsyfta industriellt manufakturade produkter, och enligt kontorets mening torde därför exempelvis järnmalm ej kunna falla under restitutionsförordningens bestämmelser. Skulle emellertid uttrycket kunna givas en sådan tolkning, är ju det anförda exemplet ett synnerligen talande bevis för de orimliga konsekvenser, vartill en ovillkorlig restitutionsrätt även för hjälpmedel kan leda.

Även *generaltullstyrelsen* har i sitt utlåtande över betänkandet berört frågan om villkorlig eller ovillkorlig restitutionsrätt. Styrelsens yttrande utmynnar i ett konstaterande av att ställningstagandet till denna huvudfråga är beroende av en nationalekonomisk uppskattning av vissa mot varandra stridande nationalekonomiska intressen. Då det knappast torde ligga inom styrelsens verksamhetsområde att göra något bestämt uttalande om dessa in-

tressens inbördes betydelse, anser sig styrelsen kunna inskränka sig till att fastslå, att från dess egen synpunkt ej finnes något att erinra mot bifall till de sakkunnigas förslag om ovillkorlig restitutionsrätt.

Frågan huruvida rätten till tullrestitution bör vara villkorlig eller ovillkorlig är ett bland de viktigaste och det mest omstridda av de olika spörsmål, som detta område av tullagstiftningen innefattar. Medan representanterna för de grenar av exportindustrien, som i något avseende äro beroende av restitutionsmöjligheter, med styrka framhållit nödvändigheten av att restitutionsrätten för framtiden blir ovillkorlig, hava företrädarna för vissa halvfabrikatsindustrier bestämt uttalat sig för bibehållandet av den nuvarande anordningen, enligt vilken restitutionsrätten är villkorlig, så till vida att den kan förvägras, då medgivande av restitution skulle kunna medföra ofördelaktiga verkningar för sådan industri. Av de avgivna yttrandena i ämnet synes framgå, att det egentligen är järn- och metallindustrierna samt den kemiska industrien, som befara olägenheter av den villkorliga restitutionsrättens ersättande med en ovillkorlig sådan rätt.

Såsom av kommerskollegium framhållits, har hittills endast ett fåtal ansökningar om rätt till restitution avslagits. Under sådana omständigheter måste den uppfattningen ligga nära till hands, att restitutionsrättens villkorlighet i själva verket varit av ganska ringa betydelse för halvfabrikatsindustrien. Av de avgivna yttrandena i frågan förefaller det också som om den direkta fördelen av att restitutionsrätt kunde förvägras skulle för denna industri väga mindre än den indirekta fördelen av att ansökningarna om restitutionsrätt över huvud taget bleve underkastade en sakprövning. Sälunda har bland annat framhållits, att själva utredningsförfarandet i åtskilliga fall varit ägnat att bringa restitutionssökande i kontakt med inhemsk tillverkare av konkurrenskraftigt halvfabrikat, varigenom import av sådant kunnat undvikas. Denna fördel torde dock icke behöva gå förlorad genom en övergång till ovillkorlig restitutionsrätt. Enligt de sakkunnigas förslag skall nämligen yttrande över ansökning om restitution inforas från auktoriserad handelskammare. Av motiveringen till förslaget (sid. 135) framgår, att de sakkunniga därvid tänkt sig, att handelskamrarna före avgivande av sitt yttrande skola i tveksamma fall inhämta upplysningar rörande den sökande hos någon för ändamålet lämplig näringsorganisation. Givetvis möter intet hinder att utsträcka detta samarbete dithän, att näringsorganisationen, såsom för närvarande är fallet, blir i tillfälle att sammanföra den restitutionssökande med inhemsk tillverkare av de varor, som ansökningen avser. Såsom ett annat skäl för bibehållande av sakprövningen har anförts, att genom densamma möjlighet vinnes att förhindra restitutionsrättens utnyttjande enbart för nedpressning av priset å inhemska varor, som icke äro avsedda att användas för tillverkning av exportartiklar. Jag har emellertid redan förut haft tillfälle framhålla, att, därest misstanke uppstår om ett dylikt obehörigt utnyttjande

av restitutionsrätten, en undersökning av de närmare omständigheter, som föranlett ansökningen om rätt till restitution, bör ingå såsom ett led i prövningen av sökandens lämplighet för åtnjutande av restitutionsförmånen. Någon förändring i nu berörda avseende behöver alltså icke befaras inträda genom en övergång till ovillkorlig restitutionsrätt. Slutligen har såsom skäl för bibehållande av sakprövningen anförts, att densamma i vissa fall torde hava varit ägnad att förhindra tillkomsten av en del mindre befogade framställningar om tullrestitution. Häremot kan dock anmärkas, att det väl får anses höra till undantagen, att en industriidkare, som icke har verkligt behov av restitutionsrätten, underkastar sig de kostnader och besvär, som alltid måste bliva förbundna med ett tullrestitutionsförfarande.

Från Jernkontorets sida har såsom ett skäl mot den ovillkorliga restitutionsrättens införande framhållits, att, särskilt när det gäller järn och stål, våra svenska kvalitetsvaror skulle kunna komma i misskredit på exportmarknaden genom att de hade att konkurrera med från landet utförda varor, som äro framställda av utländskt, mindervärdigt material. Kommerskollegii uttalande, att restitutionsrätt icke bör medgivas för halvfabrikat, som efter ringa förarbetning inom landet exporteras såsom svensk produkt i direkt konkurrens med inhemsk kvalitetsvara och till förfång för densamma, synes grunda sig bland annat på en liknande tankegång. Även med beaktande av de sålunda anförda synpunkterna håller jag likväl före, att den villkorliga restitutionsrätten i och för sig icke fyller någon större uppgift i nämnda avseende. Berörda skäl hava hittills icke spelat någon nämnvärd roll vid restitutionsansökningarnas avgörande. Vad särskilt beträffar ansökningar, som berört järnindustrien, lärer åtminstone under de senare åren den omständigheten, att de utländska varor, för vilka restitutionsrätt blivit sökt, ansetts vara av mindervärdig kvalitet i jämförelse med motsvarande inhemska varor, icke i något fall hava föranlett avslag å ansökning.

Representanter för den kemiska industrien hava särskilt uttalat betänkligheter mot att de sakkunnigas förslag skulle medföra ovillkorlig restitutionsrätt även för hjälpmedel, som endast använts och förbrukats vid framställning av exportvaran utan att ingå i densamma. Såsom exempel på ett dylikt hjälpmedel har anförts sprängämnen, som användas för brytning av exportmalm. Med den avfattning, som bestämmelserna rörande industrirestitution i förslaget erhållit, bör dock i berörda fall sådan restitution över huvud taget icke ifrågakomma. Det må nämligen erinras därom, att bestämmelserna uttryckligen avse endast sådana materialier, som använts för »framställning» av exportvara. Bestämmelserna böra sålunda icke komma i tillämpning beträffande materialier, som begagnats enbart för utvinningen av naturprodukter o. dyl. I allmänhet synes det stå i god överensstämmelse med det föreliggande förslagets syfte och innebörd att, såsom av kommerskollegium ifrågasatts, begränsa restitutionsrätten till sådant hjälpmaterial, som direkt förbrukas under tillverkningsprocessen i viss likformig och kontrollerbar proportion till det framställda färdigfabrikatet. Vid sådant

förhållande bör den kemiska industrien icke hava något att befara av ovillkorlig restitutionsrätt för hjälpmaterial.

De betänkligheter mot en övergång till ovillkorlig restitutionsrätt, som eljest framförts från halvfabrikatsindustriens sida, synas mera vara uttryck för obestämda farhågor än grundade på faktiska förhållanden. I varje fall torde ur nämnda industris synpunkt några mera vägande skäl icke föreligga för ett fortsatt upprätthållande av restitutionsrättens villkorlighet. Å andra sidan är det för exportindustrien uppenbarligen av stor vikt, att ovillkorlig restitutionsrätt införes. Under sådana förhållanden och med hänsyn till angelägenheten av att nämnda industris konkurrensförmåga på den utländska marknaden på allt sätt befrämjas, biträder jag de sakkunnigas förslag om övergång till ovillkorlig rätt till sådan restitution, varom för närvarande stadgas i § 13 mom. 5 tulltaxeförordningen.

Prövningen av frågor rörande tullrestitution enligt § 13 mom. 5 tulltaxeförordningen ankommer för närvarande på Konungen. De till Kungl. Maj:ts ingivna ansökningarna om rätt till sådan restitution remitteras till kommerskollegium och generaltullstyrelsen för avgivande av gemensamt utlåtande. Av skäl, som anföras i betänkandet (sid. 64—67), hava de sakkunniga föreslagit, att prövningen av dessa frågor skall handhavas av generaltullstyrelsen efter samråd med kommerskollegium, och en bestämmelse i sådant syfte är intagen i 6 § av deras förslag till tullrestitutionsförordning. Såsom bestämmelsen är avfattad, skulle berörda anordning komma att tillämpas jämväl beträffande de restitutionsformer, som innefattas i mom. 1—3 av förstnämnda paragraf samt i § 12 tulltaxeförordningen. I fråga om dessa slag av restitution är restitutionsrätten för närvarande icke beroende på någon förhandsprövning, utan restitution beviljas efter prövning av varje särskild ansökan om utbekommande av restitutionsbeloppet. Slutligen skulle på grund av den föreslagna bestämmelsen även prövning av frågor rörande rätt till handelsrestitution, vilken prövning hittills handhafts uteslutande av generaltullstyrelsen, ankomma på nämnda styrelse efter samråd med kommerskollegium.

Formen för restitutionsrättens medgivande.

De sakkunniga.

Nu berörda förslag har på vissa punkter föranlett uttalanden av de myndigheter, som yttrat sig över betänkandet. Sälunda har *generaltullstyrelsen* framhållit, att frågan, huruvida prövningen av ansökningar rörande rätt till restitution enligt § 13 mom. 5 tulltaxeförordningen bör decentraliseras, sammanhänger med avgörandet, huruvida restitutionsrätten skall vara ovillkorlig eller villkorlig. Därest en decentralisering av ärendena vidtages, vilket styrelsen för sin del icke har anledning motsätta sig, återstår att taga ställning till frågan, huruvida kommerskollegium bör medverka vid ärendenas behandling. För den händelse restitutionsrätten skulle bliva ovillkorlig, torde knappast tillräckliga skäl föreligga för en dylik anordning, vilken fast hellre kan anses överflödig. Å andra sidan är den

Yttranden.

föreslagna anordningen givetvis i någon mån ägnad att förtynga och fördröja ärendenas handläggning. Därest emellertid omförmälda anordning anses tillgodose näringslivets intressen, vill styrelsen gärna biträda förslaget därom.

Med anledning av att de sakkunniga föreslagit motsvarande handläggning av ärenden rörande rätt till handelsrestitution, har styrelsen anfört, att detta innebär ett omständligare tillvägagångssätt än som för närvarande tillämpas och att något annat skäl för förändringen än strävan efter uniformitet icke torde kunna andragas. Ehuru reformens värde sålunda synes tvivelaktigt, vill styrelsen ej motsätta sig densammas genomförande.

Därest rätten till restitution enligt § 13 mom. 5 tulltaxeförordningen skulle bliva ovillkorlig och sålunda oberoende av varje saklig prövning, anser *kommerskollegium*, att det är fullständigt onödigt att komplicera ärendenas behandling genom föreskriften om samråd med kommerskollegium, innan ansökning avgöres av generaltullstyrelsen. Bedömandet av sökandes redbarhet och lämplighet avgöres enligt hittills gängse praxis så gott som undantagslöst på grundval av yttranden, som av generaltullstyrelsen införskaffas från handelskamrarna. Avgörandet härutinnan torde lika väl kunna träffas av generaltullstyrelsen utan kollegii hörande.

Departements-
chefen.

Enligt de sakkunnigas förslag skall medgivandet av rätt till såväl industri- som handelsrestitution föregås av en prövning av den sökandes redbarhet och lämplighet i övrigt för erhållande av restitutionsförmånen. Prövningen av den sökandes lämplighet skall, enligt vad som framgår av motiveringen till förslaget, bland annat avse att utröna, huruvida näringsidkaren har bokföringen av restitutionsvarorna ordnad på ett ur tullkontrollsynpunkt tillfredsställande sätt eller är villig att omlägga bokföringen så, att den fyller rimliga anspråk i detta avseende. Det ligger i sakens natur, att denna del av prövningen närmast bör ankomma på generaltullstyrelsen, som genom sina organ, de lokala tullmyndigheterna, också skall hava att vid behov granska bokföringen. Även prövningen av den sökandes redbarhet och personliga kvalifikationer i övrigt för åtnjutande av restitutionsrätten bör givetvis i första hand åvila den beslutande myndigheten, d. v. s. generaltullstyrelsen. Med hänsyn till vikten av att denna prövning blir så allsidig och tillförlitlig som möjligt, anser jag det dock vara av betydelse, att densamma sker i samråd med kommerskollegium, som genom sin nära beröring med och kännedom om landets näringsliv äger en mera ingående kännedom om olika industriföretag och andra näringsidkare. En sådan anordning torde dessutom erbjuda fördelar ur näringslivets synpunkt. Det må nämligen erinras, att enligt förslaget generaltullstyrelsens och kommerskollegii samverkan skall avse icke endast kvalifikationsprövningen utan även fastställandet av de närmare villkor för rättighetens åtnjutande, som i särskilda fall må finnas erforderliga. Med hänsyn till dessa olika omstän-

digheter torde det ur såväl statsverkets som näringslivets synpunkt vara till fördel, att prövningen sker i samråd med kommerskollegium. Någon för näringslivet menlig tidsutdräkt torde icke vara att befara genom en dylik behandling av ärendena, enär tullrestitution enligt förslaget skulle kunna sökas och beviljas även i efterhand, d. v. s. sedan varorna redan inkommit och förtullats.

På grund av vad jag nu anfört, tillstyrker jag, att ifrågavarande prövning, i enlighet med de sakkunnigas förslag, verkställas av generaltullstyrelsen efter samråd med kommerskollegium.

Rätt till restitution enligt § 13 mom. 5 tulltaxeförordningen kan på grund av en i nämnda författningsrum intagen bestämmelse för närvarande medgivnas endast »för särskilt fall eller för viss tid». De sakkunniga hava nu föreslagit, att restitutionsrätt även må kunna beviljas »tills vidare» och intagit en bestämmelse i sådant syfte i 6 § tullrestitutionsförordningen. I fråga om skälen till nämnda förslag hänvisas till vad som anföres i betänkandet (sid. 67—69).

Tiden för
restitutions-
rättens
giltighet.

De sakkun-
niga.

I avseende å här ifrågavarande förslag uttalar *generaltullstyrelsen* vissa betänkligheter. Styrelsen anser det vara med god ordning överensstämmande, att, så länge rätten till restitution är avhängig av restitutionshavarens lämplighet, en periodisk omprövning av denna lämplighet kommer till stånd. Styrelsen finner sig därför böra avstyrka förslaget om medgivandenas lämnande »tills vidare». *Kommerskollegium*, som vid sitt yttrande i frågan utgår från att restitutionsansökningarna fortfarande skola prövas med hänsyn till deras sakliga berättigande, anser däremot, att under nämnda förutsättning tillfälle bör finnas att låta ett restitutionsmedgivande löpa tills vidare. Att i sådana fall, där vederbörande industri med hänsyn till restitutionsbehov och övriga på denna sak inverkan omständigheter befinner sig i ett fortvarighetstillstånd, påfordra en regelbundet återkommande efterprövning av att förutsättningarna för restitutionsmedgivandet fortfarande äro för handen, utöver den kontroll som vederbörande lokala myndigheter givetvis komma att utöva, synes överflödigt och endast ägnat att bereda industrien opåkallat besvär.

Yttranden.

Såsom framgår av en i 8 § av det överarbetade förslaget till tullrestitutionsförordning intagen bestämmelse skall rätt till tullrestitution förklaras förfallen, därest de förutsättningar, som legat till grund för meddelandet av samma rätt, sedermera upphöra. Under sådana förhållanden anser jag intet hinder möta att vid förefallande behov medgiva restitutionsrätt »tills vidare». Jag förutsätter dock, att de lokala tullmyndigheterna, som närmast skola handhava kontrollen över restitutionsrättens utnyttjande, komma att med uppmärksamhet följa och hos generaltullstyrelsen anmäla inträffade förändringar i nu berörda avseende. Givetvis utgår jag ifrån att även gene-

Departements-
chefen.

raltullstyrelsen i sin mån kommer att hava uppmärksamheten riktad på dylika förändringar.

I anslutning till vad jag nu anfört, biträder jag de sakkunnigas förslag, att rätt till industri- och handelsrestitution må kunna åtnjutas även »tills vidare».

*Tiden för
restitutions-
godsets ut-
försel eller
arbetets slut-
förande.*

*De sakkun-
niga.*

I betänkandet (sid. 69) lämna de sakkunniga en redogörelse för nu gällande bestämmelser i fråga om de tidsfrister, inom vilka restitutionsgodset skall hava exporterats eller beträffande restitution enligt § 12 tulltaxeförordningen — varvsindustriestitution — fartyget, skeppsdockan etc. skola vara i fullfärdigt skick, för att tullrestitution må kunna beviljas. På i betänkandet anförda skäl anse de sakkunniga, att någon allmän utsträckning av ifrågavarande tidsfrister icke är erforderlig. Då emellertid i enstaka fall en förlängning av respittiderna kan vara av behovet påkallad och eljest av omständigheterna motiverad, föreslås en bestämmelse, enligt vilken det skall ankomma på prövning av Konungen, huruvida i särskilda fall utsträckning av de tidsfrister, som gälla med avseende å allmän industriestitution och varvsindustriestitution, må medgivnas. Stadgandet ifråga återfinnes i 8 § av de sakkunnigas förslag till tullrestitutionsförordning. I övrigt föreslås icke någon annan förändring i här berörda avseenden än att den för åtnjutande av tullrestitution enligt nuvarande § 11 mom. 2 b) tulltaxeförordningen fastställda respittiden av tre månader, vilken för närvarande räknas från dagen för införseln av varorna, i stället må beräknas från dagen för varornas anmälning till förtullning. En föreskrift i sådant syfte återfinnes i sista stycket av 5 § i sakkunnigeförslaget. Härigenom skulle i fråga om gods, som förtullas från tullager, lagringstiden icke komma att inräknas i den fastställda tidsfristen för återutförseln.

Yttranden.

Från flera av de hörda *näringsorganisationerna* har begärts, att sistberörda tidsfrist av tre månader må utsträckas till åtminstone sex månader, för varvsindustriens vidkommande till ett år. En dylik utsträckning har ansetts särskilt påkallad för de fall, då restitutionsanspråket grundar sig på att den införda varan icke befunnits överensstämma med ingånget köpeavtal, i det att varans bristande leveransgillhet mången gång upptäckes först så sent, att fristen redan är utlupen.

I anledning av de sålunda framförda önskemålen har *kommerskollegium* förordat en utsträckning av berörda tidsfrist till sex månader.

Under framhållande att nu berörda restitutionsbestämmelser reglerats så nyligen som år 1925, har *generaltullstyrelsen* ansett det vara skäl att avvakta någon tids ytterligare erfarenhet, innan desamma åter göras till föremål för ändringar. Från denna utgångspunkt har styrelsen föreslagit bibehållandet av ifrågavarande tidsfrist av tre månader.

I övrigt har generaltullstyrelsen föreslagit vissa ändringar av mera formell natur i de delar av 1—4 §§ av de sakkunnigas förslag till tullrestitutions-

förordning, som beröra tidsfristerna för återutförelse av där avsedda restitutionsvaror. Sålunda har exempelvis föreslagits, att de i 1 § förekommande orden »vilka av honom införts från utlandet och inom två år före utförelsen anmälts till förtullning» skola utbytas mot orden »vilka av honom inom två år före nämnda utförelse införts från utlandet». I samband därmed har föreslagits att, i och för definiering av begreppet införelse, må inryckas en ny paragraf i förordningen, så lydande:

»Vid tillämpning av bestämmelserna i denna förordning skall varans införelse anses hava skett den dag, från vilken anstånd med fullgörande av de med varans förtullning sammanhängande förpliktelser mot tullverket skall enligt därför gällande stadganden beräknas.»

Vad beträffar industri- och handelsrestitution anser jag i likhet med de sakkunniga, att någon allmän utsträckning av de för restitutionsvarornas utförelse eller arbetets slutförande fastställda tidsfristerna icke bör vidtagas, men att en förlängning av respittiderna må, då fråga är om allmän industrirestitution och varvsindustrirestitution, i särskilda fall kunna medgivas efter prövning av Konungen. Jag tillstyrker alltså antagandet av den bestämmelse, som i sistnämnda syfte av de sakkunniga föreslagits i 8 § av tullrestitutionsförordningen (10 § i propositionsförslaget).

I fråga om restitution enligt bestämmelserna i § 11 mom. 2 b) tulltaxeförordningen — motsvarande 6 § b) i det överarbetade förslaget till tullrestitutionsförordning — hava de sakkunniga, såsom redan förut nämnts, föreslagit bibehållandet av den nuvarande tidsfristen av tre månader. På sätt de sakkunniga anföra i sitt betänkande (sid. 70) talar för en utsträckning av denna tid huvudsakligen den omständigheten, att industrirestitution förut icke kunnat åtnjutas för varor, vilka införts i syfte att användas för framställning av exportvaror men som visat sig oanvändbara för dylikt ändamål och på grund härav återutförts. Därvid har restitution kunnat medgivas endast enligt nu berörda författningsrum, varvid den fastställda tidsfristen av tre månader ofta visat sig vara otillräcklig. Emellertid framhålla de sakkunniga, att restitution för dylika varor numera kan åtnjutas på grund av särskilda provisoriska bestämmelser, vilka jämlikt förslaget skulle erhålla permanent karaktär, och att under sådana förhållanden nyssberörda anledning till förlängning av tidsfristen kommer att bortfalla. Med anledning härav hava de sakkunniga icke föreslagit någon generell utsträckning av densamma.

Det kan ju icke förnekas, att, om här berörda föreskrifter skulle få permanent karaktär, ett beaktansvärt skäl för en utsträckning av ifrågavarande tidsfrist komme att bortfalla. Såsom emellertid framgår av de inkomna yttrandena i ämnet, hava från flera håll önskemål uttalats om tidsfristens utsträckning med hänsyn till en annan omständighet, nämligen att bristfälligheter i en vara ofta upptäckas först efter den nuvarande respittidens utgång. Har i sådana fall varan införts i annat syfte än att användas för framställning av exportartiklar, skulle enligt de sakkunnigas förslag restitu-

tion icke under några omständigheter kunna beviljas. Det må nämligen erinras därom, att den bestämmelse i samma förslag, enligt vilken det skall ankomma på prövning av Konungen att i särskilda fall medgiva utsträckning av tidsfristen, är avsedd att tillämpas endast beträffande allmän industrirestitution och varvsindustrirestitution. Under sådana förhållanden finner jag det lämpligt att i enlighet med kommerskollegii förslag förorda en generell utvidgning av berörda respittid till sex månader. Såvitt jag kan finna, torde med hänsyn till tullkontrollen mera vägande skäl knappast kunna andragas mot en dylik ändring, vilken ur trafikens synpunkt uppenbarligen anses önskvärd.

De av generaltullstyrelsen framlagda förslagen till vissa ändringar i den av de sakkunniga föreslagna formuleringen av de delar av tullrestitutionsförordningen, som behandla tidsfristerna för utförseln, ävensom det av styrelsen i samband härmed avgivna förslaget rörande visst tillägg till nämnda förordning finner jag mig böra biträda. Dock synes det icke nödvändigt, att sistberörda tillägg, såsom av styrelsen ifrågasatts, upptages i en särskild paragraf i förordningen, utan torde detsamma kunna infogas i början av propositionsförslagets 11 §, vars övriga bestämmelser naturligt anknyta sig till tillägget ifråga.

*Materiell
identitet.*

De sakkunniga.

I fråga om samtliga slag av industrirestitution med undantag av kvarnindustrirestitution gäller för närvarande, att restitution beviljas endast under villkor, att full identitet råder mellan de införda materialerna och de i exportvaran ingående materialerna. Av skäl, som anföras i betänkandet (sid. 71—75), hava de sakkunniga nu föreslagit den lättningen i identitetskravet, att, då fråga är om allmän industrirestitution och varvsindustrirestitution, tullrestitution må kunna medgivas även i det fall, att kontrollen över materialernas utländska ursprung icke utan synnerliga kostnader och andra olägenheter kan upprätthållas. Emellertid betona de sakkunniga med styrka, att, till förekommande av att tullrestitutionen finge karaktären av exportpremie, ett dylikt medgivande bör ifrågakomma endast i sådana fall, då ingen som helst skillnad föreligger i kvalitetsavseende eller eljest mellan det utländska och det inhemska råmaterialiet. Under sådana förhållanden bör dock medgivandet icke erhålla generell karaktär utan bliva beroende på prövning från fall till fall, vilken prövning enligt de sakkunnigas förslag skall förbehållas Kungl. Maj:t. De sålunda föreslagna bestämmelserna återfinnas i 8 § tullrestitutionsförordningen.

Även i ett annat avseende hava de sakkunniga föreslagit lättnader i identitetskravet. I fråga om allmän industrirestitution och varvsindustrirestitution skall sålunda, på sätt framgår av formuleringen av 1 och 2 §§ av tullrestitutionsförordningen, icke längre uppställas fordran på materiell identitet utan endast på ekvivalens, d. v. s. här skall tillämpas samma anordning som beträffande handelsrestitution. Detta innebär, att näringsidkaren endast skall hava att visa, att han inom viss bestämd tid före

materialiernas utförsel till riket infört en motsvarande kvantitet materialier av samma slag. Beträffande skälen till den sålunda föreslagna ändringen hänvisas till vad som anföres i betänkandet (sid. 75--80).

Slutligen hava de sakkunniga på grunder, som utvecklas i betänkandet (sid. 80--83), uttalat sig för att vid höjning eller sänkning av tullsats restitution skall, i motsats till vad för närvarande är fallet, alltid utbetalas efter den tullsats, som tillämpats för den införselpost, å vilken restitutionsbeloppet skall avföras.

De *näringsorganisationer* och *enskilda industriföretag*, som yttrat sig i frågorna rörande den materiella identiteten, inskränka sig i regel till att uttala sin tillfredsställelse med de sakkunnigas förslag till lättnader med avseende å identitetskravet. Ett av de hörda industriföretagen har dock framhållit vikten av att fordringarna på materiell identitet smidigt anpassas efter omständigheterna samt uttalat önskan om en klarare avfattning av den bestämmelse, enligt vilken restitution skall efter prövning av Konungen kunna medgivas även i det fall, att kontrollen över materialiernas utländska ursprung icke utan synnerliga kostnader och andra olägenheter kan upprätthållas. I anledning av nämnda uttalande har *kommerskollegium* framhållit, att kollegium visserligen anser det gjorda påpekandet i sak välgrundat men att kollegium dock med hänsyn till vad de sakkunniga anfört i sin motivering icke finner sig böra påyrka någon ändring av författningsförslaget på denna punkt.

Yttranden.

I fråga om nyssberörda föreskrift framhåller *generaltullstyrelsen* vikten av att nödig försiktighet iakttages vid tillämpningen av densamma. Under förutsättning härav och med hänsyn till att här ifrågavarande restitutionsmedgivanden skola bliva beroende på Kungl. Maj:ts prövning, vill styrelsen ej motsätta sig de sakkunnigas förslag. Dock anser styrelsen, att formuleringen av bestämmelsen bör i förtydligande syfte undergå någon jämkning. I anslutning härtill framlägger styrelsen ett förslag till ändrad avfattning av stadgandet ifråga. Beträffande övriga av de sakkunniga framlagda förslag till lättnader i identitetskravet har styrelsen intet att erinra.

En av de vanligast förekommande anmärkningarna mot vårt nuvarande tullrestitutionssystem har gällt det stränga kravet på identitet mellan de införda materialierna och de i exportvaran ingående materialierna. I praktiken har detta krav ofta medfört betydande svårigheter och i vissa fall till och med förhindrat utnyttjandet av restitutionsmöjligheterna. Den uppfattningen har också ganska allmänt kommit till uttryck, att föreskrifterna om den materiella identiteten måste jämkas, därest industrien skall kunna draga den fördel av restitutionssystemet, som ursprungligen avsetts.

Departement-
chefen.

De sålunda framförda önskemålen torde vid ett genomförande av de sakkunnigas förslag i ämnet komma att bliva tillgodosedda, så långt detta är

möjligt utan eftersättande av statsverkets intressen. Särskild uppmärksamhet förtjänar härvid den av de sakkunniga föreslagna bestämmelsen, enligt vilken restitution efter prövning av Konungen skall kunna medgivas även i det fall, att kontrollen över artiklarnas utländska ursprung icke utan synnerliga kostnader och andra olägenheter kan upprätthållas. Då det särskilt för vissa grenar av exportindustrien synes vara av vikt, att restitution även i nämnda fall må kunna åtnjutas, anser jag mig böra tillstyrka, att möjlighet beredes för lämnande av sådana restitutionsmedgivanden, som här avses. I likhet med de sakkunniga finner jag det dock vara av betydelse, att dylika medgivanden lämnas endast i sådana fall, då de svenska materialier, som kunna ingå i exportvaran, i fråga om kvalitet m. m. visas vara fullt likställda med motsvarande utländska materialier, varjämte givetvis bör gälla, att sistnämnda materialier införts till minst samma kvantitet som de i exportvaran ingående svenska materialierna. Vid överarbetningen av förslaget har stadgandet ifråga underkastats vissa jämkningar, varigenom dess innebörd blivit tydligare angiven.

Även övriga av de sakkunniga föreslagna lättnader i fråga om kravet på materiell identitet anser jag mig böra tillstyrka.

*Personlig
identitet.*

De sakkun-
niga.

Av skäl, som framläggas i betänkandet (sid. 83—84), hava de sakkunniga icke ansett sig böra föreslå några lättnader i det nuvarande kravet på personlig identitet mellan importören av råvaran samt tillverkaren, respektive exportören av den färdiga varan. Emellertid betona de sakkunniga, att fordran på personlig identitet icke får anses innebära, att den restitutions-sökande icke skall äga att begagna sig av speditör eller annat ombud i och för ombesörjandet av varornas in- eller utförsel. Sålunda bör möjlighet till tullrestitution icke anses utesluten i sådana fall, då exempelvis en fabrik överlätit försäljningen av sina produkter till annan firma eller då en handelsidkare låtit ett industriföretag verkställa en bearbetning av importvaran. Under sådana omständigheter bör identitetsfrågan, såsom också hittills skett, kunna ordnas så, att import- respektive exportvaran anmäles till tullklarering i fabrikantens namn eller för hans räkning eller att denne vid sin ansökan om rätt till restitution anmäler, att in- eller utförseln kommer att verkställas genom viss annan firma. Vad de sakkunniga sålunda anfört hänför sig närmast till de olika slagen av industrirestitution. Av motiveringen framgår emellertid, att de sakkunniga tänkt sig att samma förfaringssätt skall i tillämpliga delar komma till användning jämväl beträffande övriga restitutionsformer.

Yttranden.

Under framhållande att i stort sett intet är att invända mot kravet på personlig identitet mellan importör och exportör, har *Skånes handelskammare* uttalat sig för att detta krav dock bör kunna uppgivas i vissa särskilda fall. Sådana fall äro exempelvis, då ett exportföretag begagnar sig av emballage, tillverkat av en annan fabrikant med användande av

utländsk råvara, eller då en vara genom olika näringsidkares försorg underkastas förädling. Såsom exempel på en dylik vara anför handelskammaren utländskt råsocker, som raffineras av ett industriföretag för att sedermera av annat industriföretag begagnas vid tillverkning av exportvara. Även *Sveriges varvsindustriförening* anser, att kravet på personlig identitet bör mildras, enär detsamma eljest kan komma att medföra onödiga svårigheter och besvär för trafikanterna, bland annat vid gemensam import och gemensamma leveranser.

Under hänvisning till Skånes handelskammares yttrande i frågan föreslår *kommerskollegium*, att till 8 § i de sakkunnigas förslag till tullrestitutionsförordning må göras ett tillägg i syfte att Kungl. Maj:t skall kunna efter prövning i varje särskilt fall eftergiva kravet på personlig identitet.

Generaltullstyrelsen har icke haft något att erinra mot de sakkunnigas förslag på denna punkt.

Särskilt då det gäller industrirestitution, måste medgivandet av restitution i stor utsträckning byggas på förtroende för näringsidkarens egna uppgifter rörande mängden och beskaffenheten av de utländska materialier, som åtgått för exportvarans framställning. Det är ju också huvudsakligen av denna anledning, som restitutionsrätten skall göras beroende av en omsorgsfull prövning av näringsidkarens redbarhet och lämplighet i övrigt för erhållande av restitutionsförmånen. Under sådana omständigheter torde det väl få anses uteslutet, att restitutionsrätten skulle kunna lämnas till annan än den, som själv förädlat varan och bär ansvaret för att uppgifterna rörande materialåtgång och dylikt äro riktiga. Därav följer i sin ordning, att, om förädlingsproceduren, såsom i det av Skånes handelskammare åberopade fallet, skulle verkställas av två skilda industriföretag, vart och ett av dessa företag bör hava sökt och erhållit restitutionsrätt, för att vid utförseln av den färdiga varan restitution må kunna medgivas för i densamma ingående utländska råmaterialier. Givetvis bör dock intet hinder möta för att restitutionsrätten, såsom redan i vissa fall har skett, sökes av de båda företagen gemensamt. Å andra sidan bör icke heller hinder möta för utbetalande av restitutionsbeloppet till ett av företagen och då närmast till det, som erlagt tullbeloppet för de införda materialierna.

Det är särskilt med tanke på dylika gemensamma leveranser som Sveriges varvsindustriförening uttalat farhågor för att kravet på personlig identitet mellan importören och tillverkaren skulle leda till onödiga svårigheter och besvär för trafikanterna. Detta uttalande synes hava sin grund däri, att för varvsindustriens vidkommande vissa olägenheter i berörda avseende redan med de nuvarande bestämmelserna gjort sig gällande. Emellertid torde dessa olägenheter till väsentlig del berott därpå, att i dylika leveranser ofta deltagit mekaniska verkstäder, vilka, såsom bestämmelserna för närvarande äro avfattade, strängt taget icke skulle kunna komma i åt-

Departements-
chefen.

njutande av varvsindustrirestitution. Därest de mekaniska verkstäderna skola, såsom av de sakkunniga föreslagits, jämföras med skeppsvarv, lärer för varvsindustriens vidkommande kravet på personlig identitet mellan importör och tillverkare icke komma att medföra nämnvärda olägenheter.

Med hänsyn till nu anförda omständigheter och i övrigt av skäl, som av de sakkunniga utvecklats, anser jag mig böra förorda, att för åtnjutande av rätt till tullrestitution krav på personlig identitet mellan importör, tillverkare och exportör uppställs. I likhet med de sakkunniga utgår jag därvid från den förutsättningen, att nämnda fordran icke får anses innebära hinder för att den restitutionssökande begagnar sig av ombud i och för ombesörjandet av restitutionsvarornas in- eller utförsel. Under sådana omständigheter bör kravet på personlig identitet icke heller utgöra hinder för tullrestitution i sådana, av Skånes handelskammare berörda fall, då en exportör av varor, som i och för sig icke äro restitutionsberättigade, begagnar sig av emballage, som av svenskt industriföretag framställts av utländska råmaterialier och för vilket tullrestitution ifrågasättes. I dylika fall bör ju exportören med skäl kunna anses såsom tillverkarens ombud, då det gäller utförseln av själva restitutionsvaran.

*Tullkontrollen
och bok-
föringen.*

I enlighet med vad förut nämnts hava de sakkunniga föreslagit, att restitutionsbestämmelserna skola uppdelas på två författningar, av vilka den ena är avsedd att innehålla sådana konstitutiva bestämmelser, som böra beslutas av riksdagen, medan den andra skall upptaga erforderliga, av Kungl. Maj:t meddelade tillämpningsföreskrifter. Bland dessa senare skola enligt förslaget även intagas erforderliga föreskrifter rörande tullkontrollen över restitutionsgodset samt bokföringen av de under restitutionsanspråk införda varorna. Med hänsyn till att flertalet av de bestämmelser, som för närvarande gälla i nämnda avseenden, beslutats av riksdagen, anser jag mig böra i detta sammanhang något beröra detta spörsmål.

*De sak-
kunniga.*

Enligt de sakkunnigas förslag skall kontrollen över användningen av de under restitutionsanspråk införda varorna, såsom redan förut nämnts, i avsevärt större utsträckning än hittills äga rum med ledning av näringsidkarens bokföring. En förutsättning för att restitutionsrätt över huvud taget skall medgivnas är därför, att näringsidkaren verkligen har sin bokföring ordnad på ett ur tullkontrollsynpunkt tillfredsställande sätt eller förklarar sig villig att omlägga bokföringen så, att den fyller rimliga anspråk i detta avseende. Tullanstalt skall också äga rätt att, när så anses lämpligt, granska bokföringen samt att genom tulltjänstemans besök i fabriksanläggning eller å varulager göra sig underrättad om restitutionsvarornas användning.

Med utgångspunkt från att kontrollen sålunda i betydligt större omfattning än förut skall förläggas till näringsidkarens bokföring, hava de sakkunniga ansett sig kunna föreslå avsevärda lättnader i tullkontrollen för övrigt. Till en början skall sålunda den tullundersökning av restitutionsgodset, som för närvarande vidtages vid godsets utförsel från tullområdet,

kunna av tullanstalten eftergivas beträffande vissa slag av restitutionsgods, för så vitt en sådan eftergift, med den kännedom tullanstalten äger om näringsidkarens bokföring, prövas kunna ske med bibehållande av nödig säkerhet för statsverkets rätt. Ävenledes skall inskränkning kunna ske i den nuvarande, obligatoriska skyldigheten för näringsidkaren att för varje särskild exportsändning deklarerera mängden och beskaffenheten av de olika i exportvaran ingående utländska materialerna. En dylik deklaration skall dock alltid åtfölja ansökningen om utbekommande av tullrestitution, vilken ansökning emellertid kan omfatta ett flertal exportsändningar, för vilka en gemensam deklaration får avgivas. Särskilda deklarationer för varje exporttillfälle böra dock fortfarande avlämnas, där detta utan olägenhet kan ske. Vidare skall sådant gods, för vilket ifrågasättes industri- eller handelsrestitution, icke vara underkastat tullkontroll i vidare mån än som i tullstadgan är föreskrivet för inrikes gods. Tullaustalt skall dock i förekommande fall äga anordna den ytterligare kontroll å godset, som i särskilda fall finnes erforderlig. Slutligen skola avsevärda lättnader medgivas i avseende å verificeringen av godsets utförelse, i det denna skall styrkas endast genom uppvisande av bestyrkt avskrift av vederbörlig frakthandling (konossement, järnvägsfraktsedel eller adresskort), tullmyndighet dock obetaget att i särskilda fall kräva ytterligare bevisning. I fråga om de närmare motiven till de sålunda föreslagna ändringarna hänvisas till vad som anföres i betänkandet (sid. 95—106 och 137—145).

Från näringsorganisationernas och enskilda industriföretags sida har tillfredsställelse uttalats över de sakkunnigas förslag till omläggningar av tullkontrollen över restitutionsgods. Enligt vad *kommerskollegium* framhåller, skulle de föreslagna förenklingarna otvivelaktigt komma att i praktiken medföra betydande lättnader för de grenar av industri och handel, vilka önska begagna sig av restitutionsförfarandet.

Yttranden.

Flertalet av de hörda *tullmyndigheterna* — däribland myndigheterna i Göteborg, Norrköping, Gävle, Halmstad och Västerås — hava lämnat förslaget utan erinran. Däremot hava tullmyndigheterna i Stockholm, Malmö, Hälsingborg och Eskilstuna ansett, att de sakkunniga i vissa avseenden föreslagit större lättnader i tullkontrollen än som kan anses förenligt med statsverkets säkerhet. *General tullstyrelsen* framhåller till en början att, då statsmakterna en gång ställt sig på den ståndpunkten att föta restitutionsrätten på förtroende för restitutionshavarna och därvid lägga till grund handelskamrarnas uttalanden rörande deras redbarhet, denna ståndpunkt bör — särskilt med hänsyn till att nämnvärda missbruk icke yppat sig — kunna tills vidare bibehållas och jämväl i viss mån ytterligare utvecklas. Styrelsen anser dock, att man därvid icke bör gå för långt och att därför vissa punkter i de sakkunnigas förslag torde böra mötas med kritik. Vad sålunda beträffar förslaget till lättnader i tullkontrollen inför styrelsen bland

annat, att de sakkunniga vid lossandet av de hittillsvarande banden förfarit efter växlande grunder. I fråga om exportundersökningen har stränghet blivit regel och eftergifter undantag, medan däremot i fråga om exportkontroll och verifierande av utförseln förhållandet blivit motsatt. Denna oegentlighet skulle kunna avhjälpas, om tullkontroll i regel stadgas såsom för utrikes gods, tullanstalt obetaget att i särskilda fall bevilja lättnad, samt om i regel kräves intyg av tulltjänsteman rörande inlastningen, generaltullstyrelsen obetaget att i särskilda fall godtaga en friare bevisning. Styrelsen anser det givetvis vara av vikt, att största möjliga lättnader beviljas näringslivet, men finner sig å andra sidan med hänsyn till det allmännas intresse därav, att en i möjligaste mån tillfredsställande garanti mot missbruk erhålles, icke kunna förorda, att det nuvarande systemet för utövande av tullkontroll frångås i den utsträckning, som av de sakkunniga föreslagits.

Departements-
chefen.

De från näringslivets sida enstämmigt framförda önskemålen om lättnader i avseende å tullkontrollen över restitutionsgods synas mig böra tillgodoses, så långt detta kan ske utan äventyrande av statsverkets rätt. Vid anmälan av frågan rörande utfärdande av erforderliga tillämpningsföreskrifter till tullrestitutionsförfordningen får jag tillfälle återkomma till här berörda spörsmål. Redan nu vill jag dock såsom min uppfattning uttala, att vid utformningen av kontrollbestämmelserna förberörda, av generaltullstyrelsen framförda synpunkter i kontrollfrågan böra tagas under noggrant övervägande.

Formen för
restitutions-
bestämmel-
sernas
utfärdande.

Såsom förut i olika sammanhang nämnts, hava de sakkunniga föreslagit, att samtliga sådana tullrestitutionsbestämmelser, som äro av konstitutiv art och följaktligen böra beslutas av riksdagen, sammanföras i en och samma författning och att övriga bestämmelser, vilka enligt förslaget skola meddelas av Konungen, likaledes upptagas i en gemensam författning. Häri-
genom skulle, enligt vad de sakkunniga framhålla, önskemålen om en klarare och överskådligare anordning av restitutionbestämmelserna komma att bli tillgodosedda. Mot de sålunda föreslagna åtgärderna hava inga anmärkningar framställts i de avgivna yttrandena över betänkandet. De sakkunnigas förslag på denna punkt föranleder icke heller från min sida någon erinran.

Restitution av
skatt för vissa
varor.

De sak-
kunniga.

I sammanhang med frågan om formen för tullrestitutionsbestämmelsernas utfärdande hava de sakkunniga även berört frågan, huruvida och i vad mån gällande stadganden rörande restitution av erlagd skatt för vissa varor, som utföras ur riket, böra vid ett genomförande av de föreslagna ändringarna i tullrestitutionslagstiftningen underkastas däremot svarande ändringar. De sakkunniga uttala för sin del den uppfattningen, att ifråga-
varande föreskrifter angående skatterestitution böra bringas i överensstämmelse med tullrestitutionsbestämmelserna. Detta synes nödvändigt särskilt

för den händelse, att de varor, för vilka restitution av skatt ifrågasättes, utföras under samtidigt anspråk på tullrestitution. De sakkunniga anse också, att det ur statsverkets synpunkt icke bör möta hinder att särskilt med avseende å tullkontrollen införa enahanda lättnader i skatterestitutionsbestämmelserna som i föreskrifterna angående tullrestitution. Därest detta skulle befinnas lämpligt, synas förstnämnda bestämmelser i åtskilliga fall kunna inskränkas till ett stadgande därom, att i fråga om restitution av skatt skall i tillämpliga delar gälla vad i fråga om restitution av tull är föreskrivet. I detta sammanhang erinra de sakkunniga, att de konstitutiva bestämmelserna rörande ifrågavarande skatterestitution äro fastställda av Kungl. Maj:t i överensstämmelse med riksdagens beslut och att för ändringar av desamma sålunda kräves medverkan av riksdagen. Där detta är fallet bör, enligt vad de sakkunniga framhålla, förslag till erforderliga ändringar i bestämmelserna framläggas för riksdagen samtidigt med förslaget till ändringar i tullrestitutionslagstiftningen.

I frågan rörande de verkningar, som ett genomförande av de föreslagna ändringarna i lagstiftningen om tullrestitution synes böra utöva på gällande föreskrifter angående restitution av skatt för utförda varor, har *general-tullstyrelsen* anfört i huvudsak följande.

Yttranden.

Restitutionsbestämmelserna rörande exempelvis sockerskatt kunna lämpligen bringas i överensstämmelse med föreskrifterna angående tullrestitution genom ett stadgande därom, att i fråga om restitution av dylik skatt skall i tillämpliga delar gälla vad i fråga om restitution av tull är föreskrivet. Med avseende å vissa andra avgifter anser styrelsen, att frågan ej ligger så enkelt till, i det att särskilt beträffande alkoholhaltiga varor speciella intressen göra sig gällande. Hithörande frågor beröra för övrigt även andra ämbetsverk än styrelsen. Sålunda ankommer, enligt vad styrelsen påpekar, restitution av automobilgummiringsskatt i regel på vederbörande länsstyrelse och restitution av tillverkningskatt för brännvin på kontrollstyrelsen.

Vad beträffar frågan rörande eventuella ändringar i gällande bestämmelser angående restitution av skatt för varor, som utföras ur riket, må framhållas, att av de författningar, som i ett eller annat avseende behandla dylik restitution, följande tillkommit under medverkan av riksdagen, nämligen:

Departementschefen.

förordningen den 2 juni 1922 (nr 261) om särskild skatt å automobilgummiringar;

förordningen den 1 juni 1923 (nr 140) angående tillverkning och beskattning av maltdrycker;

förordningen den 23 maj 1924 (nr 126) om särskild skatt å bensen och motorsprit;

förordningen den 15 maj 1925 (nr 117) angående restitution av socker-

skatt eller befrielse från sådan skatt för socker, som använts vid tillverkning av exportvaror; samt

förordningen den 11 juni 1926 (nr 207) angående tillverkning och beskattning av brännvin.

Av dessa författningar innehåller förordningen den 2 juni 1922 ett i 9 § intaget stadgande, enligt vilket ansökan om skatterestitution för automobilgummiringar, som utföras ur riket, skall ingivas till länsstyrelsen samt åtföljas av bevis från vederbörande tullmyndighet, angivande de utförda automobilgummiringarnas vikt och dagen för utförelsen samt innehållande förklaring, dels att av ringarnas utseende framgätt, att de ej före utförelsen varit i bruk och att med dem ej företagits åtgärd i syfte att öka deras vikt, dels ock att ringarna utförts under behörig tullkontroll. I avseende å denna restitutionsform torde förslaget om nya tullrestitutionsbestämmelser icke böra föranleda några ändringar.

Enligt 32 § av förordningen den 1 juni 1923 och 26 § av förordningen den 11 juni 1926 må restitution av skatt för maltdrycker och brännvin, som utföras ur riket, åtnjutas i den ordning Konungen föreskriver. Med stöd härav hava närmare bestämmelser rörande dylik restitution utfärdats i administrativ väg. I förevarande sammanhang torde jag sålunda icke behöva närmare uppehålla mig vid frågan, huruvida och i vad mån dessa bestämmelser böra vid ett genomförande av de föreslagna tullrestitutionsbestämmelserna underkastas ändringar.

I 3 § av förordningen den 23 maj 1924, sådant detta författningsrum lyder enligt förordningen den 3 juni 1927, nr 190, stadgas, att restitution av skatt må åtnjutas för bensin och motorsprit, som i oförändrat skick utföras till utrikes ort eller svensk frihamn, ävensom för bensin, som användes för annat tekniskt ändamål än motordrift. Jämlikt 5 § i samma förordning skall fråga om restitution av erlagt skattebelopp prövas av myndighet, som Konungen därtill förordnar. Prövningen handhaves för närvarande av generaltullstyrelsen. Vid restitution av bensinskatt, som här avses, skall på grund av bestämmelse i kungörelsen den 23 maj 1924, nr 127, tillika restitueras den å bensinen belöpande tull. Med hänsyn härtill och då dessa bestämmelser veterligen icke varit föremål för anmärkningar, synas några ändringar i desamma icke behöva vidtagas i nu förevarande sammanhang.

Annorlunda ställer sig visserligen frågan beträffande de i förordningen den 15 maj 1925 intagna skatterestitutionsbestämmelser, vilka avse skatt för socker, som använts vid tillverkning av exportvaror. Om man bortser från att stadgandena i fråga hava tillämpning även å socker av svenskt ursprung, finnes för närvarande ingen saklig skillnad mellan dessa stadganden och de i § 13 mom. 5 tulltaxeförordningen intagna bestämmelserna rörande tullrestitution. Vid en ändring av dessa senare föreskrifter i enlighet med de sakkunnigas förslag skulle däremot, därest socker fortfarande vore underkastat beskattning, avsevärda skiljaktigheter mellan dessa båda

slag av restitutionsbestämmelser komma att uppstå. Då emellertid i årets statsverksproposition framlagts förslag om upphävande av sockerskatten från och med den 1 juli 1929, skulle vid bifall härtill efter ikraftträdande av tullrestitutionsförfordningen bestämmelser om restitution av sockerskatt ej vidare bli behövliga.

Jag övergår nu till behandlingen av vissa detaljbestämmelser i det överarbetade förslaget till tullrestitutionsförfordning. I 1 § av detta förslag har intagits ett allmänt stadgande rörande rätten till industri- och handelsrestitution, varjämte till nämnda paragraf överflyttats den i 6 § av de sakkunnigas förslag intagna bestämmelsen, enligt vilken dylik rätt må lämnas endast åt näringsidkare, som är känd såsom redbar och i övrigt prövas lämplig för erhållande av restitutionsförmånen. Senare delen av 6 § har i propositionsförslaget upptagits såsom en särskild paragraf (8 §). Slutligen hava bestämmelserna i 10 § i de sakkunnigas förslag ansetts böra meddelas i administrativ väg och hava följaktligen utslutits ur förslaget till tullrestitutionsförfordning.

Denna paragraf, som motsvarar 1 § i sakkunnigeförslaget, innehåller grundbestämmelserna rörande *allmän industrirestitution*, under vilken benämning hava innefattats dels de restitutionsformer, som avses i § 13 mom. 1—2 tulltaxeförfordningen, dels vanlig industrirestitution enligt mom. 5 av samma paragraf. Såsom redan nämnts vid behandlingen av frågan rörande villkorlig eller ovillkorlig restitutionsrätt hava de sakkunniga föreslagit bibehållandet av den i sistnämnda författningsrum förekommande formuleringen av författningstexten, enligt vilken restitution må medgivnas för materialier och andra artiklar, som »använts» för framställning av exportvara. De sakkunniga hava framhållit, att denna formulering icke får giva anledning till en sådan tolkning, att även maskiner, redskap, verktyg etc., vilka kommit till användning vid själva framställningsproceduren, skola bli restitutionsberättigade. Däremot bör, enligt vad de sakkunniga vidare anfört, intet hinder möta för medgivande av tullrestitution för vid varans framställning använda och förbrukade materialier, även om de icke ingå såsom delar i exportvaran.

Den av de sakkunniga föreslagna formuleringen av stadgandet ifråga har från några håll föranlett erinringar. Sälunda anser *Stockholms handelskammare*, att uttrycket »för vars framställning använts» är ägnat att förorsaka osäkerhet, huruvida författningen är tillämplig eller ej i vissa gränsfall. En mera distinkt formulering är därför enligt handelskammarens mening önskvärd. Även *generaltullstyrelsen* uttalar önskvärdheten av att förevarande punkt såväl som motsvarande punkt i 2 § av de sakkunnigas förslag förtydligas. Styrelsen ifrågasätter, om icke detta enklast låter sig göra genom en negativ begränsning av förslagsvis följande lydelse:

Specialmotivering.

2 §.

De sakkunniga.

Yttranden.

»Restitutionsrätten enligt 1 och 2 §§ omfattar ej maskiner, redskap eller verktyg, som kommit till användning vid arbetets utförande, eller förbrukningsartiklar, som i sammanhang därmed åtgått.»

Kommerskollegium ger ävenledes uttryck åt uppfattningen, att det anmärkta uttrycket icke är fullt distinkt, men framhåller å andra sidan, att ett mera preciserat uttryckssätt lätt skulle medföra en från flera synpunkter icke önskvärd begränsning av möjligheterna att bevilja här avsedd restitution. Därtill komme, att kollegium förordar bibehållande av prövningen i varje särskilt fall av restitutionsmedgivandets rent sakliga berättigande. Med hänsyn härtill biträder kollegium de sakkunnigas förslag i denna punkt.

Departements-
chefen.

Ifrågavarande uttryck är visserligen något obestämt till sin formulering, men samma anmärkning torde kunna göras mot avfattningen av motsvarande punkt i nuvarande § 13 mom. 5 tulltaxeförordningen, enligt vilken restitutionsrätten ävenledes avser materialier, som införs för att »användas» till framställning av exportvara. Denna formulering har dock veterligen icke föranlett några svårigheter i den praktiska tillämpningen. Därtill kommer, att det knappast torde vara möjligt att på denna punkt åstadkomma en precisering av författningstexten, utan att samtidigt restitutionsmöjligheterna på ett icke avsett sätt begränsas. Sålunda skulle den av generaltullstyrelsen ifrågasatta formuleringen, enligt vilken »förbrukningsartiklar» skulle helt och hållet undantagas från restitution, i åtskilliga fall kunna leda till mindre önskvärda inskränkningar i de nuvarande restitutionsmöjligheterna. Om man med »förbrukningsartiklar» avser varor, som förbrukas under tillverkningsprocessen, har för dylika artiklar rätt till restitution hittills blivit vid flera tillfällen beviljad.

Med hänsyn till nu anförda omständigheter anser jag mig böra biträda de sakkunnigas förslag i här berörda avseende. I detta sammanhang vill jag framhålla, att den i slutet av förevarande och närmast följande paragraf intagna bestämmelsen rörande restitutionsrätt för »materialier», som gått förlorade vid arbetets utförande, givetvis bör äga tillämpning jämväl med avseende å förut i författningstexten omförmälda »andra artiklar».

3 §.
De sakkunniga.

I denna paragraf, som motsvarar 2 § i sakkunnigeförslaget, återfinnas huvudbestämmelserna rörande *varvsindustrirestitution*, vilka för närvarande äro intagna i § 12 tulltaxeförordningen. Beträffande de föreslagna ändringarna i dessa bestämmelser och motiven till desamma hänvisas till vad där om anföres i betänkandet (sid. 113—119). Här må endast nämnas, att de sakkunniga föreslagit borttagandet av de i början av den nuvarande författningstexten förekommande orden »här i riket», i syfte att varvsindustrirestitution må kunna medgivas även för det fall, att ett svenskt varv utomlands verkställer reparation, utrustning m. m. av fartyg. Vidare har föreslagits, att rätt till dylik restitution må tillkomma jämväl idkare av mekanisk verkstad samt far-

tygsägare. Därjämte skall enligt förslaget den nuvarande uppräkningsen av vissa restitutionsberättigade artiklar ersättas med ett angivande av de arbetsprocedurer, vid vilka desamma använts. För ändamålet har efter ordet »reparation» i den nuvarande författningstexten tillfogats »inredning eller utrustning». I samband härmed har såsom en ytterligare arbetsprocedur upptagits »sjösättning». Slutligen har, i likhet med vad fallet är beträffande övriga restitutionsformer, uttryckligen uppställts fordran på personlig identitet mellan importör och tillverkare. I fråga om de nuvarande tontalsgränserna för restitutionsberättigade fartyg har någon ändring icke föreslagits.

Sveriges varvsindustriförening anser, att de föreslagna bestämmelserna rörande varvsindustrirestitutionsen i stort sett äro ägnade att giva varvsindustrien den fulla tullrestitutionsrätt, som varit avsedd vid de ursprungliga bestämmelsernas tillkomst. Föreningen hemställer dock om upptagande av reservdelar bland de restitutionsberättigade föremålen, om borttagande av tontalsgränserna eller, alternativt, de nuvarande gränsvärdenas uttryckande i ett rationellare mått, om eftergift i avseende å personlig identitet mellan importör och restitutionssökande samt om lättnader i fråga om tolkningen av vad som kan inrymmas under restitutionsrätten. Även *Västernorrlands och Jämtlands läns handelskammare* uttalar sig för en ändring av de nuvarande tontalsgränserna. Handelskammaren föreslår såsom undre gräns för restitutionsrätten 100 brutto registerton i stället för 40 tons nettodräktighet. Därjämte hemställer handelskammaren, att mudderverk må bli omnämnda bland de restitutionsberättigade varvsindustriprodukterna.

Yttranden.

I likhet med varvsindustriföreningen anser *kommerskollegium*, att reservdelar böra särskilt angivas såsom restitutionsberättigade. Visserligen hava de sakkunniga, såsom framgår av motiveringen, ansett, att reservdelar skola inbegripas under begreppet »utrustning». Emellertid synas de sakkunniga, enligt vad kollegium vidare anför, därvid närmast hava åsyftat sådana utrustningsartiklar, som jämlikt förordningen den 20 maj 1927 (nr 184) angående fartygs byggnad och utrustning skola finnas ombord å fartyg, såsom reservdelar till maskiner och dylikt. Denna förordning upptager likväl icke reservpropellrar, när sådana ej ansetts nödvändiga för att ett fartyg skall betraktas såsom sjövärdigt och endast undantagsvis kunna åsättas utan fartygets torrsättning. Då restitution dock givetvis bör få åtnjutas för såväl reservpropellrar som andra erforderliga reservdelar till fartyg, föreslår kollegium, att efter ordet »utrustning» må inskjutas »inberäknat förseende med reservdelar».

Vidkommande de framförda önskemålen om borttagande av eller ändrad beräkningsgrund för de nuvarande tontalsgränserna anför kollegium bland annat följande.

Fördelaktigast från varvsindustriens synpunkt är givetvis att helt och

hållet borttaga ifrågavarande tontalsbegränsningar. Sammanhanget mellan å ena sidan tullplikt för fartyg om 40 tons nettodräktighet och därunder och å andra sidan tullrestitutionsrätt vid byggande etc. av sådana fartyg synes i alla händelser icke med nödvändighet kräva bibehållande av identiska bestämmelser i tulltaxa och tullrestitutionsförordning. Nu gällande begränsning i avseende å förmånen att åtnjuta varvsindustrirestitutionsrätt ställer de mindre varven och båtbyggerierna i viss mån utanför möjligheten att erhålla sådan restitution. I stället hava de att räkna med ett visst tullskydd å sin näring. Utsträckning av tullrestitutionsrätten till att omfatta alla fartygs- och båtstorlekar skulle för varvsindustrien betyda en ökad förmån men samtidigt göra bestående tullskydd illusoriskt för åtskilliga inhemska industriprodukter, som speciellt utgöra material till mindre fartygsbyggen, t. ex. motorer för fiskefartyg och mindre träfartyg. Då det icke torde vara lämpligt att på denna punkt föregripa den genom 1928 års tullkommitté pågående utredningen om tullsystemet, kan kollegium icke för närvarande tillråda en generell utsträckning av varvsindustrirestitutionsrätten till de mindre fartygstyper, för vilka en sådan förmån nu ej är medgiven.

Vad därefter beträffar frågan, var gränsen för restitutionsberättigad fartygsstorlek skall dragas och huru gränsvärdet skall angivas, yttrar kommerskollegium följande.

Någon särskild anledning att direkt sänka eller höja gränsen föreligger icke. De gjorda anmärkningarna hänföra sig till det mått, som använts, nämligen »avgiftspliktig dräktighet» — av de sakkunniga benämnt »nettodräktighet» — eller, med andra ord, netto registerton. Detta mått är föga lämpligt för att angiva ett fartygs storlek i här ifrågavarande avseende. Vida mera exakt är att använda brutto registerton såsom mått, och något avgörande hinder för en sådan ändring synes icke föreligga ur synpunkten av andra berörda intressen. Mot 40 netto registerton torde i medeltal svara cirka 70 brutto registerton. Visserligen förekomma enligt det hos kollegium förda officiella fartygsregistret högst betydande avvikelser härifrån, t. ex. beträffande bogserbåtar. Men dessa avvikelser gå i regel i den riktning, att bruttotonnaget ligger över 70 ton. Såsom undre gräns torde därför i stället för uttrycket »40 tons nettodräktighet» kunna införas »70 tons bruttodräktighet». Samtidigt kan den nuvarande 5-tonnsgränsen för utländska fartyg helt och hållet bortfalla. Det gäller ju här en tillverkning för export, och om något gränsvärde tidigare må hava ansetts ur kontrollsynpunkt behövt, torde sådant krav icke längre behöva upprätthållas, sedan hela kontrollsystemet lagts på friare grund.

Kommerskollegium övergår därefter till frågan, huru lämpligen bör förfaras beträffande fartyg, som icke äro underkastade mätningsskyldighet. I anslutning till ett av varvsindustrien framlagt förslag förordar kollegium, att i dylika fall må i stället för gränsvärdet »70 tons bruttodräktighet» gälla »20 meters längd, mått enligt föreskrifterna i gällande förordning angående fartygs byggnad och utrustning.»

Med anledning av varvsindustriföreningens hemställan om eftergivande av kravet på personlig identitet mellan importör och restitutionssökande åberopar kommerskollegium sitt förut berörda förslag, enligt vilket Kungl. Maj:t skall i särskilda fall kunna medgiva dispens från nämnda villkor.

Slutligen tillstyrker kommerskollegium det av Västernorrlands och Jämtlands läns handelskammare framlagda förslaget om att mudderverk må upptagas bland de restitutionsberättigade objekten.

I sitt yttrande över denna paragraf föreslår *generaltullstyrelsen* till en början, att ordet »förbyggnad», vilket av de sakkunniga uteslutits ur författningstexten, enär det ansetts ingå under begreppet »reparation», åter må infogas i texten. Till det senare begreppet kan nämligen icke hänföras exempelvis insättning av en eller flera sektioner i fartygets skrov eller förändring av passagerarångfartyg till lastångfartyg eller tvärtom. För övrigt erinrar styrelsen om att uttrycket »förbyggnad» förekommer i andra gällande författningar.

Med anledning av att en tullförvaltning framhållit behovet av en förteckning över restitutionsberättigade och icke restitutionsberättigade varor, uttalar generaltullstyrelsen den uppfattningen, att det knappast låter sig göra att annorlunda än genom praxis reglera hithörande frågor. En annan tullförvaltning har framhållit såsom önskvärt, att de nuvarande tontalsbegränsningarna för restitutionsberättigade fartyg borttagas. Generaltullstyrelsen anser dock, att denna fråga, såsom sammanhängande med vissa bestämmelser i tulltaxan, ej lämpligen kan i detta sammanhang upptagas till behandling. Mot de sakkunnigas förslag i förevarande ämne är därför från styrelsens sida ej något att erinra.

I fortsättningen av sitt yttrande vänder sig generaltullstyrelsen mot de sakkunnigas förslag, att restitutionsrätt skall beviljas även för de för sjösättning ovillkorligen erforderliga hjälpmedlen. Styrelsen erinrar om att enligt motiveringen till förslaget restitution skall få åtnjutas för vid sjösättningen använda kättingar, i den mån dessa sedermera äro oanvändbara för andra ändamål, ävensom för launching-grease och dylikt. Vid tillämpningen av nu gällande bestämmelser har styrelsen funnit restitution icke kunna medgivas för dylik kätting. I ett på sin tid avgivet utlåtande har styrelsen givit skäl för denna sin åsikt och därvid ifrågasatt, bland annat, om icke kättingen är att anse som ett allmänt varvsinventarium, jämfällt med andra till varvet hörande maskiner och redskap. Styrelsen anser ock praktiska betänkligheter möta mot den föreslagna restitutionsrätten och hemställer förty, att ordet »sjösättning» må utgå ur förslaget.

Sedermera har *Sveriges varvsindustriförening* i skrivelse till Konungen hemställt, att generaltullstyrelsens nyss omnämnda yttrande i vad det avser sjösättningskätting icke må vinna beaktande och att styrelsens samtidigt framställda yrkande att ordet »sjösättning» skall utgå ur förslaget må underkännas. Till stöd för sin hemställan åberopar föreningen ett antal intyg från

sakkunniga på skeppsbyggeriets område, enligt vilka intyg sjösättningskätting icke är att betrakta såsom ett varvsinventarium utan såsom ett slipinventarium, varav följer, att dylik kätting måste anses restitutionsberättigad.

Departements-
chefen.

Om man bortser från järnfartyg med en nettodräktighet av 40 register-ton eller därunder, för vilka tull utgår med 10 procent av värdet, åtnjuter den svenska varvsindustrien icke något tullskydd för sina tillverkningar, i vad desamma utgöras av fartyg. Det är under sådana förhållanden förklarligt, att man i stället velat bereda denna för vårt land så viktiga industri de bästa möjligheter för att återbekomma erlagd tull för materialier, som kommit till användning vid fartygsbyggen. I själva verket intager ju också varvsindustrien i detta hänseende en särställning, i det att bestämmelserna rörande restitution för fartygsbyggnadsmaterialier ända från sin tillkomst och sedermera under hela den tid, de varit i gällande kraft, haft avseende icke allenast å fartyg, som byggas för utländsk räkning, utan även — med vissa särskilt angivna undantag — å fartyg av svensk nationalitet. I de ändringar, som nämnda bestämmelser vid flera tillfällen undergått, kan man också spåra en tydlig strävan att alltmera utvidga restitutionsmöjligheterna och underlätta själva restitutionsförfarandet. Erfarenheten har dock visat, att ännu åtskilligt återstår, innan restitutionsinstitutet kan sägas fylla sin uppgift på ett ur såväl industriens egen som allmänt nationalekonomiska synpunkter fullt tillfredsställande sätt. Såsom även betygats av industriens egna representanter skulle ett genomförande av det nu framlagda förslaget medföra väsentliga förbättringar i här berörda avseende.

Beträffande de ändringar i förslaget, som ifrågasatts i de avgivna yttrandena, får jag anföra följande.

I likhet med generaltullstyrelsen anser jag icke tillrådligt, att det i uppräknningen av de olika arbetsprocedurerna förekommande uttrycket »förbyggnad» utan vidare uteslutes. Dock synes det mig lämpligt, att detsamma ersättes med »ombyggnad», vilken beteckning på arbetsproceduren ifråga numera lär vara långt vanligare än »förbyggnad».

Då förslaget uttryckligen anger »utrustning» såsom en av de arbetsprocedurer, som restitutionsmedgivandet bör omfatta, förefaller det självklart, att för fartygs utrustning nödvändiga reservdelar skola vara restitutionsberättigade. Emellertid har jag intet att invända mot att reservdelarna, såsom kommerskollegium föreslagit i anslutning till varvsindustriföreningens hemställan, särskilt omnämnas. Ej heller har jag något att erinra mot att även mudderverk upptagas bland restitutionsobjekten. Vad angår ordet »sjösättning», kan jag icke biträda generaltullstyrelsens förslag om att detsamma uteslutes ur förslaget. Redan nu är restitutionsrätt medgiven för sådana anordningar, som närmast hava till syfte att möjliggöra sjösättningen av fartyg, såsom skeppsdockor och slipar, och det synes mig under sådana förhållanden vara en följdriktig utveckling av restitutionsprincipen, att tullen

må återbekommas även för andra, i och för sjösättningen ovillkorligen nödvändiga hjälpmedel.

Vad därefter beträffar den nuvarande fyrtiotonsgränsen för restitutionsberättigade svenska eller utländska fartyg sammanhänger denna uppenbarligen med gällande tullbeskattning av fartyg, i det att tulltaxan, som nyss nämnts, föreskriver 10 procents värdetull för järnfartyg med nettodräktighet av 40 registerton eller därunder, medan andra fartyg äro tullfria. Med hänsyn till den utredning rörande tullsystemet, som för närvarande bedrives av särskilt tillkallade sakkunniga, anser jag i likhet med kommerskollegium och generaltullstyrelsen, att ett borttagande av nämnda tontalsgräns icke bör för närvarande ifrågakomma. Däremot finner jag intet hinder möta att, såsom av kommerskollegium föreslagits, avskaffa den för utländska järnfartyg gällande 5-tonsgrens. Det av praktiska skäl föreslagna utbytet av den återstående tontalsgränsen — 40 tons nettodräktighet — mot den bruttodräktighet, som enligt kommerskollegii utredning genomsnittligt svarar däremot, nämligen 70 ton, liksom det föreslagna införandet av gränsvärdet 20 meters längd för fartyg, som icke äro mätningsskyldiga, anser jag mig ävenledes böra tillstyrka.

I fråga om det framförda önskemålet om eftergivande av kravet på personlig identitet mellan importör och tillverkare får jag hänvisa till vad jag därom anfört vid redogörelsen för de av de sakkunniga föreslagna huvudgrunderna för åtnjutande av rätt till tullrestitution.

Denna paragraf, som i sakkunnigeförslaget är betecknad såsom 3 § och motsvarar § 13 mom. 3 tulltaxeförordningen, innehåller de grundläggande bestämmelserna rörande *kvarnindustrirestitution*.

4 §.
De sakkunniga.

Vid uppförandet av förslag till nämnda bestämmelser hava de sakkunniga till en början haft att taga ställning till en i ärendet väckt fråga rörande en sådan utvidgning av rätten till kvarnindustrirestitution, att vid utförsel av rågmjöl, vetemjöl eller vetegryn restitution må medgivas för erlagd tull för vare sig råg eller vete, likgiltigt vilket slag. Av skäl, som anföras i betänkandet (sid. 119—123), hava de sakkunniga icke ansett sig böra föreslå en dylik utvidgning av restitutionsrätten. Däremot har den ändringen föreslagits, att restitution må, i motsats till vad för närvarande är fallet, kunna medgivas även för den händelse att varan förut varit upplagd å tullnederlag. För den skull har i det nu förekommande uttrycket »direkt från utlandet» uteslutits ordet »direkt». Därjämte hava vissa andra ändringar föreslagits, för vilka redogöres i betänkandet (sid. 124—125).

Svenska kvarnföreningen hemställer om sådant tillägg till här förevarande paragraf, varigenom restitutionsrätten för spannmålsprodukter utvidgas på sätt som nyss berörts. Såsom stöd för denna hemställan åberopar föreningen ett av kommerskollegium, generaltullstyrelsen och lantbruksstyrelsen på sin tid avgivet, gemensamt utlåtande rörande tillämpningen av för-

Yttranden.

ordningen angående utförselbevis för råg och vete m. m., i vilket utlåtande ämbetsverken förklarar sig icke hysa någon egentlig betänklighet mot berörda utsträckning av kvarnarnas tullrestitutionsrätt. Med anledning av vad föreningen sålunda anfört framhåller *kommerskollegium*, att ehuru kollegium fortfarande vidhåller denna uppfattning i själva sakfrågan, kollegium likväl icke anser sig böra för närvarande påyrka, att den avsedda rätten tillerkännes kvarnindustrien genom ändring i gällande tullrestitutionsbestämmelser. Frågans nära samband med den provisoriskt fastställda ordningen för utförselbevisen synes göra det ofrånkomligt, att kvarnföreningens ifrågasvarande yrkande kommer under behandling såsom ett led i spörsmålet om utförselbevisen, när detta åter blir aktuellt.

Departements-
chefen.

Frågan rörande en utvidgning av restitutionsrätten för kvarnarna har tydligen uppkommit närmast såsom en följd av införandet av utförselbevis för råg och vete. Då emellertid bestämmelserna rörande utförselbevisen hava provisorisk karaktär, synes det icke lämpligt att vidtaga ändringar i kvarnarnas restitutionsrätt. Jag tillstyrker alltså de sakkunnigas förslag, enligt vilket bestämmelserna rörande kvarnindustrirestitution på denna punkt bibehållas i oförändrat skick. Mot de av de sakkunniga föreslagna ändringarna beträffande övriga delar av nämnda föreskrifter har jag intet att erinra.

5 §.

De sakkun-
niga.

I denna paragraf, som i sakkunnigeförslaget motsvarar 4 §, äro intagna de allmänna stadgandena rörande *handelsrestitution*, vilka för närvarande återfinnas i förordningen den 13 december 1912 (nr 355) angående tullrestitution i vissa fall vid återutförsel av utländsk vara. De av de sakkunniga föreslagna bestämmelserna skilja sig från de nu gällande huvudsakligen i det avseendet, att rätten till handelsrestitution skulle utsträckas till samtliga varuslag, som icke äro i förordningen särskilt undantagna från sådan rätt. Såsom en följd härav skulle den nuvarande, i administrativ ordning utfärdade förteckningen å restitutionsberättigade varor kunna upphävas. Beträffande motiven till den sålunda föreslagna ändringen hänvisas till vad som anföres i betänkandet (sid. 125—128).

Vad beträffar de i själva förordningen angivna undantagen från restitutionsrätten har föreslagits, att även varor, som vid utförseln icke äro marknadsgilla, skola undantagas från sådan rätt. Såsom skäl härför har anförts, att rätt till tullrestitution uppenbarligen icke bör medgivas för sådana från tullverket redan utlämnade varor, vilka sedermera blivit förskämda eller förstörda, exempelvis på grund av bristande vård, alltför långvarig lagring o. dyl.

Yttranden.

Berörda förslag om utvidgning av rätten till handelsrestitution har av flertalet av de *näringsorganisationer*, *industrieföretag* och *enskilda näringsidkare*, som yttrat sig över betänkandet, lämnats utan erinringar. Emellertid hava *Jernkontoret*, *handelskammaren i Örebro* samt *verkställande*

direktören i Aktiebolaget Svenska metallverken uttalat starka betänkligheter mot förslaget i fråga. Dessa betänkligheter delas av *kommerskollegium*, som anför bland annat följande.

Kollegium kan icke finna, att tillräckligt vägande skäl av de sakkunniga anförts för den föreslagna betydande utsträckningen av handelsrestitutionsrätten, eller att något verkligt och berättigat behov i sådant hänseende gjort sig gällande. I den mån sådana krav yppas, torde de för övrigt liksom hittills kunna tillgodoses genom en tillökning av förteckningen över restitutionsberättigade handelsvaror. Den verkliga transithandelns intressen av lättnader i tullhänseende hava redan tillgodosetts på flera sätt genom inrättande av tullnederlag och frihamnar samt — åtminstone teoretiskt — genom frilagersinstitutionen. Att sistnämnda institution till följd av alltför omständliga kontrollbestämmelser kommit att stanna vid en organisation på papperet, anser kollegium icke utgöra tillräcklig anledning för ett sådant språng ut i det ovissa, som ett möjliggörande, enligt de sakkunnigas förslag, av en till antal och omfattning obegränsad mängd mindre frilager överallt i landet skulle innebära. Förutom de olägenheter, som härav kunna åsamkas exporten av svenska industrialster, skulle medgivandet av lättnader för upprättandet av konsignationslager eller mera omfattande handelsförråd inom landet av vissa utländska fabriker i åtskilliga fall kunna befaras verka till ett förstärkande jämväl på den svenska marknaden av sådana fabriks konkurrenskraft gentemot den inhemska tillverkningen.

I fortsättningen av sitt yttrande erinrar kollegium, att såväl Sveriges industriförbund som Sveriges maskinindustriförening vid två olika tillfällen avstyrkt ansökningar om upptagande av vissa nya varuslag i förteckningen över restitutionsberättigade varor, med hänsyn till den skärpning av den utländska konkurrensen och de skadliga verkningarna för vissa grenar av svensk industri och speciellt för maskinindustrien, ett dylikt medgivande enligt nämnda organisationers åsikt kunde medföra. Men även andra synpunkter än industriella konkurrenshänsyn kunna i vissa fall föranleda en begränsning av de varuslag, för vilka handelsrestitution lämpligen bör medgivas. Sålunda har en ansökan om upptagande i nyss berörda förteckning av vissa slag av krut samt sprängämnen blivit av Kungl. Maj:t avslagen. I det av kommerskollegium och generaltullstyrelsen avgivna yttrandet över ansökningen hade framhållits, att de ifrågavarande varuslagen, vilka för närvarande vore underkastade exportförbud, fölle inom området för den för Sveriges del underskrivna ehuru ännu ej ratificerade konventionen rörande kontroll över handeln med vapen, ammunition och krigsmateriel. Licens för export borde med hänsyn härtill endast medgivas under iakttagande av de bestämmelser, som nämnda konvention innehöller. Då emellertid iakttagandet av alla de villkor och föreskrifter, som gällde för exporten av berörda varuslag, syntes innebära större svårigheter i fråga om varor av utländskt ursprung än beträffande produkter, som tillverkats inom landet, föreläge knappast anledning att genom medgivande av rätt till handelsrestitution

underlätta och uppmuntra en transitohandel med ifrågavarande varuslag. Härtill komme, att ett dylikt medgivande i följd av gällande starka begränsning i rätten att driva handel med krut och sprängämnen på sin höjd skulle bliva till nytta för ett fåtal företag inom landet.

I anslutning till det sålunda anförda föreslår kommerskollegium, att rätten till handelsrestitution åtminstone tills vidare begränsas till sin nuvarande omfattning.

Vid föredragning av ärendet inom kommerskollegium anmälde *t. f. kommerserådet Åmark* skiljaktig mening och anförde i sådant hänseende följande:

»Den förebragta motiveringen för avstyrkande av de sakkunnigas förslag om utsträckning av rätten till handelsrestitution till samtliga varuslag, som icke äro i gällande förordning i ämnet särskilt undantagna från sådan rätt, har jag icke funnit tillräckligt bärande. Såsom de sakkunniga framhållit, kunna inga giltiga tulltekniska skäl anföras för uteslutande av vissa varuslag från rätten till handelsrestitution, och de farhågor, som gjorts gällande från industriens sida gentemot ett vidgande av handelsrestitutionsinstitutets användning, måste anses betydligt överdrivna i betraktande av att frihamnarna ju kunna anlitas för alla slag av varor och att därifrån en mycket mera kännbar konkurrens för de inhemska tillverkningarna är att vänta än från de under sträng tullkontroll stående handelsrestitutionslagren, därest det komme att visa sig förmånligt att inom landet hålla förråd av sådana utländska varor, beträffande vilka för närvarande handelsrestitution ej är medgiven. Något stöd för ett avstyrkande av de sakkunnigas förslag på denna punkt kan näppeligen hämtas från vissa tidigare uttalanden av Sveriges industriförbund och Sveriges maskinindustriförening, då dessa organisationer i sina till kollegium avgivna yttranden över sakkunnigebetänkandet ej funnit anledning att mot förslaget i förevarande avseende framställa några erinringar. Därest med hänsyn till ingångna internationella överenskommelser det kan finnas lämpligt att från rätten till handelsrestitution undantaga vissa särskilda varuslag, torde bestämmelse härom kunna givas i förordningen i likhet med vad fallet är beträffande spannmål, levande djur m. fl. varuslag. Jag anser på grund av det anförda, att kollegium bort förklara sig ej finna anledning till erinran mot 4 § i förslaget till förordning angående tullrestitution.»

Generaltullstyrelsen har i sitt yttrande över betänkandet icke ingått på berörda fråga angående utvidgning av rätten till handelsrestitution. Under erinran att de sakkunniga från restitutionsrätten undantagit varor, som vid utförseln icke äro marknadsgilla, inskränker sig styrelsen till att framhålla, hurusom i ett annat fall, då fråga var om icke marknadsgill vara, nämligen i § 6 av kungörelsen den 24 maj 1928 (nr 153) med tillämpningsföreskrifter till förordningen angående utförselbevis för råg och vete, ett särskilt besiktningsförfarande anordnats, för vilket vederbörande exportör hade att gälda kostnaden. Styrelsen ifrågasätter, om ej behov av liknande anordning stundom kan vara för handen i här avsedda fall, men är för närvarande ej beredd att framlägga något bestämt förslag i sådan riktning utan anser att närmare erfarenhet bör avvaktas.

Av den förebragta utredningen i ämnet synes mig framgå, att ur industriens synpunkt några nämnvärda olägenheter icke äro att befara av en utvidgning av rätten till handelsrestitution till samtliga varuslag, som icke äro i förslaget till restitutionsförordning uttryckligen undantagna från sådan rätt. Såsom av de sakkunniga framhålles, är redan nu i förteckningen över restitutionsberättigade varuslag upptaget flertalet av de varor, som överhuvud taget kunna ifrågakomma, då det gäller handelsrestitution. De framkomna farhågorna för att utvidgningen av restitutionsrätten skall möjliggöra uppkomsten av en till omfattningen obegränsad mängd mindre frilager synas därför knappast berättigade. Ej heller torde betänkligheter mot förslaget böra möta ur den synpunkten, att vissa av de restitutionsberättigade varuslagen på grund av mellanfolkliga avtal eller av annan anledning äro underkastade särskilda bestämmelser för export eller transitering. Skulle för en viss vara förbud gälla mot export eller transitering, blir densamma i praktiken givetvis undantagen från åtnjutande av restitution, varjämte i dylika fall möjlighet föreligger att vid behov uttryckligen undantagå särskilda varor eller varugrupper från restitutionsrätt.

Föreliggande spørsmål har uppenbarligen beröringspunkter med den förut avhandlade frågan, huruvida rätten till industrirestitution bör vara villkorlig eller ovillkorlig. Invändningarna mot den föreslagna utvidgningen av rätten till handelsrestitution hava också mestadels framkommit i de yttranden, i vilka kravet på bibehållande av den villkorliga rätten till industrirestitution blivit med särskild styrka framfört. Såsom jag förut framhållit, synas dock de betänkligheter, som från industriens sida framförts mot ett borttagande av restitutionsrättens villkorlighet, icke kunna tillmätas utslagsgivande betydelse. Detta gäller så mycket mera, då fråga är om handelsrestitution, alldenstund denna restitutionsform av förklarliga skäl alltid torde komma att i jämförelse med industrirestitutionsinstitutet spela en underordnad roll.

På grund av det nu anförda tillstyrker jag de sakkunnigas förslag i här berörda avseende. Mot de föreslagna detaljändringarna i bestämmelserna rörande handelsrestitution finner jag ingen anledning till erinran.

Denna paragraf, som motsvarar § 11 mom. 2 tulltaxeförordningen och i de sakkunnigas förslag är betecknad såsom 5 §, innehåller grundbestämmelserna för *särskild restitution*, genom vilken restitutionsform möjlighet beredes för återbekommande av erlagd tull bland annat i de fall, då införd och från tullverket utlämnad vara befunnits icke vara leveransgill eller då tullavgiften för varan uppenbarligen blivit erlagd av förbiseende. De sakkunniga hava föreslagit borttagandet av det för berörda fall fastställda villkoret, att varan icke blivit till annan överläten eller till försäljning utbjuden. Vidare har föreslagits en ny bestämmelse, på grund av vilken restitution för från tullverket redan utlämnad vara skall kunna medgivas, då »synnerliga skäl föreligga». Därjämte har det i den nuvarande författningstexten förekom-

mande uttrycket »gällande leveransavtal» i förslaget ersatts med orden »ingånget köpeavtal». Beträffande skälen till de sålunda föreslagna ändringarna hänvisas till vad därom anföres i betänkandet (sid. 129—130). I slutet av förevarande paragraf är intagen en bestämmelse rörande tiden för återutförelse av restitutionsvaran. Med avseende å denna bestämmelse hänvisas till vad jag i ämnet anfört vid redogörelsen för den del av betänkandet, som avhandlar huvudgrunderna för åtnjutande av rätt till tullrestitution.

Yttranden.

Nyss berörda ändringsförslag hava tillstyrkts av *kommerskollegium* samt av de *näringsorganisationer*, som yttrat sig över betänkandet. I allmänhet hava ej heller de *lokala tullmyndigheterna* framfört några invändningar mot förslagen ifråga. I anledning av förslaget om borttagandet av villkoret, att varan icke utbjudits till försäljning, har dock *tulldirektören i Stockholm* anfört, att förslaget näppeligen förtjänar att genomföras. Av förarbetena till gällande författning i ämnet framgår, att undantagen från regeln, att restitution ej beviljas, icke böra bliva för många. Härigenom riskerar man nämligen ett kringgående av andra avgränsningar i tullavgiftsförmåner. Redan nu äro hithörande ärenden synnerligen talrika, och man kan, om förslaget genomföres, räkna med att importörerna i ökad mån söka skaffa intyg om varans icke leveransgilla beskaffenhet. Sund affärskutym bjuder att taga reda på varans fullgoda beskaffenhet, innan den avyttras. Vad särskilt beträffar bestämmelsen rörande restitution av tull, uppenbarligen erlagd av förbiseende, ger densamma anledning till restitutionsanspråk på de mest skilda grunder, såsom okunnighet, personalförändring och slarv, men meningen är, att restitution blott skall ifrågakomma vid misstag, som äro oberoende av något den inhemske köparens eget förhållande. Till undvikande av att importör besväras sig med ansökningar, vilka icke hava någon utsikt att vinna bifall, synes det önskvärt, att bestämmelsen erhåller en mot avsikten svarande tydligare avfattning.

Generaltullstyrelsen, som för sin del finner vissa av de framkomna anmärkningarna berättigade, anser att, då bestämmelserna reglerats så sent som år 1925, därvid långt gående lättnader medgavos, någon tids ytterligare erfarenhet bör avvaktas, innan desamma åter göras till föremål för ändringar. Särskilt risken för att hithörande ärenden mot vad som avsetts, nämligen att de skola utgöra undantagsfall, komma att i oanad grad ökas, synes utgöra en maning till försiktighet. Mot en sådan jämförelsevis obetydlig ändring som utbytande av ordet »leveransavtal» mot »köpeavtal» har styrelsen dock ej något att erinra.

I förberörda, av *Stockholms handelskammare* till chefen för finansdepartementet ingivna skrivelse har handelskammaren, med anledning av att generaltullstyrelsen i huvudsak avstyrkt de sakkunnigas förslag till ändringar av ifrågavarande föreskrifter, anfört bland annat följande.

Då styrelsen ställer sig bestämt avvisande mot de sakkunnigas förslag

till ändrade bestämmelser rörande s. k. särskild restitution, innebär detta också ett underkännande av de på erfarenhet grundade synpunkter, som från näringslivets sida framburits med avseende på denna form av restitution. Under de år författningen tillämpats har handelskammaren på grund av remiss från tullmyndigheter förehaft till prövning omkring 900 ansökningar om tullrestitution av ifrågavarande slag. Då handelskammaren därvid ingått på ett sakligt bedömande av de särskilda fallen, har handelskammaren fattat som sin främsta uppgift att söka tillse, att restitutionsrätten icke utnyttjas i spekulativt syfte. Där man i någon mån kunnat misstänka ett dylikt syfte eller något illojalt försök att utnyttja restitutionsbestämmelserna, har handelskammaren givetvis ställt sig avvisande mot ansökningarna. I den mån några tendenser i sådan riktning däremot icke kunnat skönjas, har handelskammaren förordat det största möjliga tillmötesgående mot sökandens krav. Från denna utgångspunkt har handelskammaren tillstyrkt flera ansökningar beträffande varor, som skadats under transporten. Likaså har handelskammaren ansett restitutions utbetalande berättigat i de fall, då felet i en vara kunnat märkas först då varan utbjudits till försäljning. Detta har exempelvis varit fallet med tyger och mattor i metervara, vilkas detaljer icke lämpligen kunna granskas, förrän de framläggas för en köpare. Emellertid hava tullmyndigheterna så gott som undantagslöst avslagit ansökningarna ifråga. Inför denna situation har handelskammaren givetvis ansett det synnerligen angeläget att få till stånd en sådan ändring i författningen, att dess formulering bättre än för närvarande ansluter sig till det som måste anses som författningens syfte.

I fortsättningen av yttrandet erinras, att generaltullstyrelsen ställt sig bestämt avvisande mot förslaget och endast medgivit en sådan jämförelsevis obetydlig ändring som utbytande av ordet leveransavtal mot köpeavtal. Vid en granskning av styrelsens yttrande har handelskammaren icke kunnat freda sig från intrycket, att denna styrelsens ståndpunkt innebär ett underkännande av vissa principer, som präglade lagstiftningen av 1925. I stället för att erkänna behovet av bestämmelsernas utformning till bättre överensstämmelse med lagstiftningens syfte har styrelsen snarast strävat att kringskära restitutionsrätten. Medan de restriktiva bestämmelserna år 1925 motiverades med fruktan för illojala manipulationer, synes styrelsen nu göra gällande, att de krävas för att begränsa antalet ansökningar. Inför denna generaltullstyrelsens avvisande hållning anser sig handelskammaren ha så mycket starkare anledning understryka näringslivets intresse av förslagets genomförande. Enligt handelskammarens uppfattning giver de sakkunnigas förslag en god lösning av de förefintliga svårigheterna. Det innebär icke något försök att utvidga restitutionsrätten utöver de år 1925 godkända principerna utan endast en strävan att bortarbota hindren för en rättvis tillämpning av samma principer.

Departements-
chefen.

Av denna redogörelse framgår, att meningsskiljaktigheterna huvudsakligen gälla frågan, huruvida det nuvarande förbudet mot att varan blivit utbjuden till försäljning bör kvarstå eller icke. För egen del hyser jag den uppfattningen, att förbudet ifråga kan bortfalla. Det må nämligen erinras, att bestämmelserna rörande särskild restitution icke hava samma karaktär som de övriga restitutionsbestämmelserna. Under det att industri- och handelsrestitution tillkommer näringsidkaren såsom en ovillkorlig rätt, därest lämplighetsprövningen utfallit till hans förmån och föreskrivna kontrollföreskrifter iakttagas, är medgivandet av särskild restitution beroende på prövning från fall till fall. Skillnaden i detta avseende framgår av den olika avfattningen av bestämmelserna ifråga. Även om de formella förutsättningarna för medgivande av särskild restitution skulle föreligga, kan sålunda ansökan härom avslås, därest utredningen givit vid handen, att varorna utbudits till försäljning men sedermera återutförts endast på grund av att de här icke vunnit beräknad avsättning. Givetvis bör i dylika fall restitution också förvägras. Ett borttagande ur författningstexten av förbudet mot varornas utbudning till försäljning skulle därför i praktiken endast medföra den ändringen, att undantag från förbudet kunde medgivas, då nödig garanti finnes för att ansökningen icke tillkommit i illojalt syfte.

Vad därefter beträffar tillägget till bestämmelserna, enligt vilket restitution för vara, som utlämnats från tullverket, skall kunna medgivas, då »eljest synnerliga skäl föreligga», finner jag detsamma befogat. Härigenom skulle nämligen beredas möjlighet att medgiva restitution i sådana särskilda fall, då övriga förutsättningar för erhållande av särskild restitution icke äro för handen men starka skäl eljest tala för medgivande av dylik restitution. I likhet med de sakkunniga vill jag dock framhålla angelägenheten av att tillämpningen av nämnda stadgande sker med nödig försiktighet och inskränkes till fall, då verkligt bärande skäl tala för ett bifall till restitutionsyrkandet.

Ej heller i fråga om de sakkunnigas övriga förslag till ändringar i hithörande bestämmelser har jag något att erinra.

I sitt yttrande har generaltullstyrelsen, utan att för sin del närmare ingå på de olika spörsmålen, såsom skäl för sitt avstyrkande bland annat åberopat, att de nuvarande bestämmelserna reglerats så sent som år 1925, därvid långt gående lättnader medgåvos, och att det vid sådant förhållande vore skäl att avvakta någon tids ytterligare erfarenhet, innan desamma åter göras till föremål för ändringar. Redan nu bör dock en icke obetydlig erfarenhet hava vunnits rörande det sätt, på vilket ifrågavarande bestämmelser i praktiken verkat. Såsom framgår av Stockholms handelskammares yttrande har sålunda enbart denna handelskammare efter remiss från tullmyndigheter förehaft till prövning omkring 900 ansökningar om sådan tullrestitution, som här avses. Från näringslivets sida har också med stor

samstämmighet krav framförts på ändringar av bestämmelserna i den riktning, som av de sakkunniga föreslagits. Under dylika förhållanden synes anledning icke föreligga att uppskjuta vidtagandet av de föreslagna ändringarna utan torde dessa böra genomföras i samband med förevarande allmänna revision av restitutionsbestämmelserna.

Bestämmelserna i första stycket av denna paragraf återfinnas i 6 § av de sakkunnigas förslag. I andra stycket av paragrafen har intagits ett stadgande rörande de myndigheter, som skola hava att verkställa prövning av fråga rörande särskild restitution.

7 §.

Beträffande innehållet i förevarande paragraf hänvisas i övrigt till vad jag förut anfört vid behandlingen av frågan rörande formen för restitutionsrättens medgivande.

Med avseende å denna paragraf, som motsvarar senare delen av 6 § i sakkunnigeförslaget, hänvisar jag till vad som anförts vid behandlingen av frågan rörande tiden för restitutionsrättens giltighet. Av skäl, som anföras i betänkandet (sid. 130—131), har i förevarande paragraf infogats en bestämmelse, enligt vilken rätten till restitution skall anses förfallen, därest de förutsättningar, som legat till grund för meddelandet av denna rätt, sedermera upphöra, vilken bestämmelse uttryckligen angivits skola gälla även för det fall, att näringsidkare till annan överlåtits sin rörelse eller varder försatt i konkurs. Mot den sålunda föreslagna bestämmelsen har jag icke funnit anledning till erinran.

8 §.

Denna paragraf motsvarar 7 § i sakkunnigeförslaget.

Enligt gällande bestämmelser skall, då i stället för tullrestitution önskas befrielse från tull, erforderlig säkerhet för den oguldna tullen i vissa särskilt bestämda fall avlämnas till vederbörande lokala tullmyndighet men eljest ingivas till generaltullstyrelsen. Av skäl, som anföras i betänkandet (sid. 131), hava de sakkunniga föreslagit, att dylik säkerhet alltid skall avlämnas till generaltullstyrelsen.

9 §.
De sakkunniga.

I paragrafen är intagen en bestämmelse, enligt vilken tullbeloppet, tillika med sex procents årlig ränta därå, räknat från den dag, då den införda varan anmäls till förtullning, skall inbetalas till tullverket, för den händelse rätten till tullrestitution förfallit. Motsvarande bestämmelse återfinnes för närvarande såväl i § 12 som i § 13 mom. 5 tulltaxeförordningen, varför förslaget i denna del icke innebär någon nyhet.

Vad i övrigt beträffar innehållet i denna paragraf hänvisar jag till vad som förut anförts vid behandlingen av frågan rörande den materiella identiteten.

I fråga om sättet för ställandet av den erforderliga säkerheten vid befrielse från tull har *generaltullstyrelsen* anfört, att det synes mest praktiskt, att

Yttranden.

vederbörande lokalmyndighet, som är restitutionshavaren närmare, har säkerhetshandlingarna i sitt förvar. Så är ock förhållandet, såvitt rör den säkerhet, som ställes i enlighet med bestämmelserna i 152 § tullstadgan och 66 § tullordningen. Med hänsyn till förekommande variationer i säkerhetshandlingarnas formulering böra dock själva granskningen och godkännandet av nämnda handlingar lämpligen ske hos styrelsen. Emellertid torde det ej vara påkallat att i en under riksdagens medverkan tillkommen författning reglera hithörande detaljer. Styrelsen föreslår därför, att orden »till generaltullstyrelsen» ersättas med »till tullverket».

Skånes handelskammare vänder sig mot förberörda räntebestämmelse, vilken enligt handelskammarens uppfattning kan i viss mån äventyra de lättnader i restitutionsförfarandet, som av de sakkunniga föreslagits. För företag, vilka hittills nödgats föra en särskild och ofta invecklad bokföring till utvisande av tiden för införseln av de i exportvaran ingående halvfabrikaten, synes en noggrann tillämpning av ifrågavarande stadgande nödvändigöra bibehållandet av en dylik särskild bokföring.

I anslutning till bestämmelserna i denna paragraf har *Sveriges varvsindustrieförening* gjort hemställan om väsentlig lindring beträffande arten och omfattningen av den säkerhet, som skall ställas för betalning av tullbelopp, därest i stället för tullrestitution befrielse från tull önskas.

Kommerskollegium anser, att de av Skånes handelskammare framförda synpunkterna i fråga om räntebestämmelserna förtjäna beaktande. I anledning av nyssberörda framställning från Sveriges varvsindustrieförening anför kommerskollegium bland annat att, då varvsindustrien, i olikhet med flertalet andra industrier, generellt sett har rätt till tullrestitution för allt det material, densamma använder i sin produktion, följderna blivit, att deposition av säkerhet för tull utgör en betydande kostnadsfaktor för varven. Kollegium har i utlåtande över avgivet betänkande med förslag angående åtgärder till handelsjärnshanteringens stödjande haft anledning att närmare ingå på berörda spörsmål och därvid hemställt, att Kungl. Maj:t ville föranstalta om viss ändring i nu tillämpade principer i avseende å beskaffenheten av säkerhet för ogulden tull, varom här är fråga. Nu föreslagna författningsrum synes lämpligen böra inrymma bestämmelser av den art, kollegium förordat för beredande av skälig lättnad för industrien på detta område. Under åberopande av sagda utlåtande, föreslår kollegium därför ett tillägg till förevarande paragraf i nämnda syfte.

Departements-
chefen.

Det av generaltullstyrelsen framlagda ändringsförslaget, enligt vilket säkerhet för ogulden tull skall avlämnas »till tullverket» i stället för, såsom av de sakkunniga föreslagits, »till generaltullstyrelsen», finner jag mig böra biträda.

Med avseende å de av Skånes handelskammare framförda synpunkterna

i fråga om den föreslagna räntebestämmelsen må framhållas, att de fall, som nämnda stadgande avser att reglera, vid ett genomförande av de sakkunnigas förslag till nya restitutionsbestämmelser torde bliva jämförelsevis sällsynta. Det må nämligen erinras, att stadgandet endast skulle komma i tillämpning för den händelse restitutionsrätten förfallit. Den vanligaste anledningen till att detta inträffat har hittills varit, att de införda materialerna icke utförts inom fastställd tidsfrist. Emellertid skall enligt de sakkunnigas förslag rätt till tullrestitution för utförda materialier få åtnjutas, så snart det kan visas, att en *motsvarande* kvantitet materialier av samma slag blivit inom en viss bestämd tidsfrist införd. Detta innebär, att vid mera kontinuerlig införsel av materialier för tillverkning av exportvaror de fastställda tidsfristerna för utförseln endast sällan torde behöva överskridas. Därtill kommer, att tidsfristerna på prövning av Konungen skulle kunna förlängas just i fråga om de restitutionsformer, som beröras av här ifrågavarande räntebestämmelse. Med hänsyn härtill och då något avsteg från den princip, som ligger till grund för sagda bestämmelse, näppeligen torde kunna ifrågakomma, anser jag mig icke böra förorda någon ändring av de sakkunnigas förslag på denna punkt.

Vad slutligen angår det av kommerskollegium framförda förslaget rörande lättnader i bestämmelserna för ställandet av säkerhet, innebär detsamma, att såsom säkerhet skulle få godtagas skuldförbindelse från varvsföretaget, då detta vore vederhäftigt och visat sig lojalt utnyttja sin tullrestitutionsrätt, eller att i varje fall fordran på säkerhetens kvalitet icke skulle sträckas längre, än vad i 42 § i förordningen den 16 januari 1920 angående upphandling och arbeten för statens behov m. m. stadgas angående säkerhetens beskaffenhet för däri avsedda fall. Då emellertid denna fråga icke synes hava något nödvändigt samband med de egentliga restitutionsbestämmelserna, anser jag mig icke böra i detta sammanhang närmare ingå på densamma.

Med avseende å de olika föreskrifterna i denna paragraf, som motsvarar 8 § i de sakkunnigas förslag, hänvisar jag till vad som anförts vid behandlingen av frågorna rörande tiden för restitutionsgodsets utförsel samt angående materiell identitet. Såsom förut i annat sammanhang nämnts hava de sakkunniga föreslagit, att de nuvarande, provisoriska bestämmelserna angående restitution av tull för vara, för vars användning till framställning av exportvara hinder uppstått, skola erhålla permanent karaktär. Det för ändamålet erforderliga stadgandet är intaget i förevarande paragraf. Beträffande de närmare omständigheter, som föranlett detta förslag, hänvisas till vad härom anföres i betänkandet (sid. 86—89).

10 §.

Av skäl, som framlagts vid behandlingen av frågan rörande tiden för restitutionsgodsets utförsel, har i denna paragraf, som i sakkunnigeförslaget motsvaras av 9 §, infogats en definition på begreppet införsel, sådant detsamma bör tolkas vid tillämpningen av restitutionsbestämmelserna. Vidkommande

11 §.

paragrafens innehåll i övrigt får jag hänvisa till vad som anföres i betänkandet (sid. 132).

12 §. I denna paragraf, som motsvarar 11 § i de sakkunnigas förslag, äro intagna De sakkunniga. vissa bestämmelser om påföljder för den, som missbrukar restitutionsrätten. Beträffande dessa bestämmelser hänvisas till vad de sakkunniga anföra i betänkandet (sid. 132—133).

Yttranden. I anslutning till vad i denna paragraf föreslås hemställer *generaltullstyrelsen*, huruvida icke 4 § 2 mom. i gällande lag om straff för olovlig varuinförsel lämpligen bör kompletteras sålunda, att straff för obehörigt tillgodonjutande av restitution må ifrågakomma icke blott vid uppsåt utan även vid vållande. På skattelagstiftningens område förekommer numera straff även för den, som vid avgivande av deklaration gör sig skyldig till grov vårdslöshet. Vidare är enligt 228 § tullstadgan den, som av vårdslöshet lämnar oriktig uppgift för statistiskt ändamål, underkastad ansvar. Det har någon gång förekommit fall, då för högt restitutionsbelopp utbetalats på grund av restitutionshavarens vårdslöshet, och ju liberalare restitutionsbestämmelserna bliva, desto större anledning torde vara för handen att straffsanktionera eventuella missbruk.

Departements- I första stycket av paragrafen är intagen en föreskrift, enligt vilken den chefen. som avlämnar oriktig uppgift för erhållande av tullrestitution kan förvägras rätt att vidare åtnjuta sådan restitution. Den senare delen av paragrafen innehåller en hänvisning till vissa straffbestämmelser, avsedda för det fall att oriktig uppgift blivit *uppsåtligen* lämnad. Förstnämnda föreskrift är däremot tillämplig även beträffande sådana fall, då den oriktiga uppgiften beror på förbiseende, vårdslöshet o. dyl. Det kan ifrågasättas, om det vore lämpligt att för dylika fall utkräva ytterligare straff utöver den påföljd, som ligger i förlusten av restitutionsrätten. En sådan påföljd torde i regel te sig betydligt mera kännbar än ett eventuellt bötesstraff och sålunda utgöra ett säkrare korrektiv mot missbruk än ett dylikt straff. I varje fall torde det vara skäl att avvakta någon tids erfarenhet av de nya restitutionsbestämmelserna, innan en straffskärpning vidtages. Jag anser mig därför för närvarande icke böra biträda nyssberörda, av generaltullstyrelsen ifrågasatta lagändring.

Mot den av de sakkunniga föreslagna lydelsen av förevarande paragraf gör jag icke någon erinran.

13 §. Angående bestämmelserna i denna paragraf, som motsvarar 12 § i de sakkunnigas förslag, tillåter jag mig hänvisa till vad jag anfört vid behandlingen av frågan rörande formen för restitutionsbestämmelsernas utfärdande.

I anslutning till en av *Sveriges varvsindustriförening* gjord hemställan om införande av rätt att erhålla förhandsupplysning i restitutionsärenden har *kommerskollegium* i sitt yttrande över betänkandet anfört bland annat följande.

Förhandsupplysning i tullrestitutionsärenden.

Kommerskollegium har i fråga om ett helt annat förvaltningsområde, nämligen apoteksvaruärenden, i ett avgivet utlåtande givit uttryck åt sin bestämda mening, att en ordning, som inrymmer rätt för allmänheten att erhålla upplysning på förhand rörande sådana författningars tillämpning, där avgörandet närmast ankommer på visst ämbetsverk, vore i hög grad ägnad att bidra till reda och klarhet, särskilt i fråga om sådana områden, där författningarna på grund av den växlande mångfald företeelser, som de avse att reglera, icke kunna uttömmande behandla alla detaljer utan måste begränsas till allmänna regler, vilka t. o. m. kunna vara behäftade med ofrånkomliga brister. Såsom ett exempel på ett område, där ett sådant system under en lång följd av år kommit till användning, anföres tullbehandlingen av importvaror m. m., rörande vilken officiell upplysningsverksamhet försiggår med stöd av förordningen den 31 maj 1907 angående rätt att hos generaltullstyrelsen erhålla upplysning rörande tullbehandlingen av varor, avsedda att till riket införas. Det syntes vara obestridligt, att sagda anordning för tullverkets trafikanter inom handel och industri varit till största gagn. Kollegium anser för sin del, att en liknande ordning skulle medföra stora fördelar för förloppet av tullmyndigheternas förbindelse med allmänheten i tullrestitutionsärenden. På grund av att sådana ärenden av naturliga skäl äro mycket fåtaligare än de ärenden, som röra tulltaxans tillämpning, synes det kollegium sannolikt, att man för bedrivande av en motsvarande verksamhet med förhandsupplysningar angående tullrestitution skulle kunna tillgodose trafiken med i allt fall väsentligt mindre organisationsmedel än meddelandet av tullbehandlingsbesked. Rätta tidpunkten för den föreslagna anordningens införande synes vara för handen, då en ny lagstiftning i fråga om tullrestitution träder i kraft.

På grund av det anförda hemställer kommerskollegium, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder för att bereda tullverkets trafikanter tillfälle att erhålla bindande förhandsupplysning i tullrestitutionsärenden, sedan nu ifrågavarande reform inom de delar av tullagstiftningen, som beröra restitutioninstitutet, genomförts.

Generaltullstyrelsen, som anbefallts avgiva yttrande över kommerskollegii förslag, erinrar till en början, att redan vid 1907 års riksdag blivit ifrågasatt, att rätten till erhållande av bindande förhandsupplysningar måtte utsträckas till vissa andra områden av tullagstiftningen. I skrifvelse nr 41 den 19 mars 1907 hade riksdagen fäst uppmärksamhet å förhållandet och jämväl angivit exempel på vissa författningar, om vilka här kunde vara fråga. De bestämmelser, som reglera rätten till tullrestitution, berördes

Yttrande.

dock icke i detta sammanhang. I avgivet utlåtande den 12 november 1907 med anledning av vad i sagda riksdagsskrivelse anförts rörande utsträckning av rätten att erhålla bindande förhandsupplysning hade styrelsen på vissa i utlåtandet anförda skäl hemställt, att vad riksdagen i angivna hänseende anfört icke måtte föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd. Såsom framginge av dåvarande chefens för finansdepartementet ämbetsskrivelse den 21 december 1907, utföll Kungl. Maj:ts beslut i enlighet med nämnda hemställan. I fortsättningen av yttrandet lämnas vissa uppgifter rörande omfattningen och arten av den upplysningsverksamhet, som till trafikanternas tjänst bedrivs utanför tillämpningsområdet för nyssberörda förordning. I detta samband meddelas, att under år 1927 samt den gångna delen av år 1928 genom den å generaltullstyrelsens revisionsbyrå tjänstgörande sekreteraren i tillhoppa 64 fall lämnats skriftliga svar å från trafikanter ingångna förfrågningar rörande författningstillämpning. Styrelsen övergår därefter till en närmare behandling av det framlagda förslaget rörande införandet av anordningen med bindande förhandsupplysningar i restitutionfrågor. Med avseende härå anför styrelsen följande:

»Det av varvsindustriföreningen och kommerskollegium nu väckta för slaget är, då det blott avser restitutionfrågor, av betydligt mindre räckvidd än den framställning, som gjordes av 1907 års riksdag och vilken generellt avsåg sådana författningar, vilkas tillämpning helt eller delvis ankomme på tullverket.

Emellertid skulle, såvitt generaltullstyrelsen kan finna, även en till restitutionsfrågor begränsad skyldighet att avgiva bindande förhandsupplysning leda längre än som i praktiken låter sig genomföra. Restitutionsfrågor kunna vara av mycket växlande innebörd, och ofta nog viljar möjligheten av bifall till ett restitutionssyrkande på just i det särskilda fallet föreliggande, alldeles speciella förhållanden. Framför allt gäller detta ansökningar om restitution av tull enligt § 11 mom. 2 tulltaxeförordningen för viss återutförd vara; vid behandlingen av dylika ansökningar har den prövande myndigheten i vissa fall till och med författningsbestämd skyldighet att taga hänsyn till affärskorrespondensen mellan beställare och leverantör angående den återutförda varan. Att beträffande dylika fall i förväg lämna bindande besked torde i allmänhet icke låta sig göra; trafikanterna torde här få nöja sig med de icke bindande upplysningar, som vederbörande lokala tullmyndighet eller generaltullstyrelsen anse sig i förväg kunna lämna.

Vid bedömandet, huruvida den ifrågasatta anordningen lämpligen skulle kunna med ytterligare begränsning genomföras åtminstone i fråga om någon eller några särskilda kategorier av restitutionsärenden, kan möjligen någon ledning hämtas ur kommerskollegiets framställning. Då nämligen denna anknutits till ett uppslag från varvsindustriföreningen, ligger det nära till hands, att behovet av den föreslagna anordningen närmast skulle motiveras av ett industriens intresse. Generaltullstyrelsen är i frågans nuvarande läge icke i tillfälle att med någon säkerhet bedöma, huruvida möjligheten att erhålla nu avsedda bindande förhandsupplysningar kan vara av sådan betydelse för industrien, att anordningen fördenskull bör bringas till utförande. Med avseende härå kan emellertid erinras, att åtskilliga av ovanberörda genom revisionsbyråns sekreterare besvarade förfrågningar rörande författningstillämpning avsett dels § 12 tulltaxeförordningen, vilken angår

restitutionsrätt för varvsindustrien, och dels § 13 mom. 5 i samma förordning, som innehåller bestämmelser angående den allmänna industrirestitutionen, d. v. s. restitution av tull för råvara, som i förädlad skick återutföres. Vidare är att märka, att bestämmelserna i § 13 mom. 3 tulltaxeförordningen angående kvarnindustrirestitution äro så i detalj utformulerade, att beträffande deras tillämpning knappast synes kunna råda någon tvekan, som bör motivera skyldighet att avgiva bindande förhandsupplysning.

Därest emellertid förhållandena skulle anses betingade författningsbestämmelser i asyftad riktning angående de slag av industrirestitution, som omhandlas i § 12 och § 13 mom. 5 tulltaxeförordningen, torde visserligen kunna antagas, att antalet förfrågningar icke skulle bli alltför betydande. Där emot torde med bestämdhet kunna förutses, att inkommande förfrågningar kunna avse spörsmål av stundom ganska svårlöst beskaffenhet. Det kan gälla exempelvis — för att närmast uppehålla sig vid varvsindustrien — för denna industri speciella anordningar, vilka icke gärna kunna bedömas utan tekniska insikter, och enahanda förhållanden torde kunna förekomma även i fråga om andra industrigränar. Vid övervägande härav har generaltullstyrelsen trots sig kunna ifrågasätta, huruvida icke, därest anordningen överhuvud skall komma till stånd, de äskade förhandsupplysningarna borde lämnas av generaltullstyrelsen i samråd med det ämbetsverk, som eljest har att handlägga frågor rörande industrien och där även tekniska insikter äro tillfinnandes, nämligen kommerskollegium.

Av den här ovan lämnade redogörelsen för huvuddragen av 1907 års förordning framgår, att företeende av varuprov är en så viktig förutsättning för meddelande av bindande upplysning i tullbehandlingsfråga, att det i sådana fall, då prov icke företes, blir på styrelsens prövning beroende, huruvida dylik upplysning må kunna meddelas. I fråga, som ej rör tullbehandling, kommer en sådan objektiv grund för bedömandet, som ett varuprov utgör i tullbehandlingsärendet, icke att vara för handen. För att i dylika fall bindande förhandsupplysning må kunna meddelas, läres dock böra krävas, att den till besvarande uppställda frågan bringar fullständig klarhet rörande sin innebörd. På grund härav måste i en eventuell författning uppställas den fordran, att inkommande förfrågningar skola vara så detaljerade, som för bedömandet kan vara nödvändigt, och sålunda vara åtföljda av fullständiga specifikationer, ritningar och dylikt.

Författningen bör vidare innehålla sådana bestämmelser, att besked komme att givas endast i sådana fall, där verkligen ett lojalt intresse kunde anses vara för handen. Huru gränsen här bör dragas, kan ju vara vanskligt att angiva. Liksom i 1907 års förordning rätten att erhålla upplysning är begränsad till den, som har för avsikt att till riket införa vara, kan man tänka sig att i nu förevarande fall dylik rätt borde medgivas endast för den, som inom landet idkar eller har för avsikt att inom landet idka näring. Måhända kunde även komma under övervägande, huruvida åt ämbetsverken borde lämnas en generell rätt att pröva, om i visst fall bindande besked borde lämnas eller icke.

Frågan om utformningen av de bestämmelser, som skulle reglera den nya anordningen, måste emellertid bli beroende på innehållet och avfattningen av de huvudförfattningar, till vilka de ifrågasatta bestämmelserna skulle anknyta sig. I de yttranden, som inhämtats över ovanberörda sakkunnigas förslag till ändrade bestämmelser rörande tullrestitution, hava framförts åtskilliga erinringar, vilka väl kunna antagas komma att föranleda vissa jämkningar i förslagen. En fråga av synnerlig vikt är den, huruvida

restitutionsrätten skall, såsom de sakkunniga föreslagit, bliva ovillkorlig eller om densamma skall i vissa fall förbindas med en lämplighetsprövning ur mera allmänna synpunkter. Kommer det senare alternativet att genomföras, torde väl därigenom omfattningen av de spörsmål i restitutionsärenden, å vilka bindande förhandsbesked lämpligen skulle kunna lämnas, komma att väsentligt begränsas. I sakens nuvarande läge är generaltullstyrelsen sålunda icke beredd att framlägga förslag till författningsbestämmelser i ämnet.

Det väckta spörsmålet bör enligt generaltullstyrelsens mening icke anses härmed slutbehandlat utan, sedan de nya restitutionsförfattningarna utfärdats och någon tid varit i tillämpning, upptagas till förnyad prövning. Det bör då bliva beroende på vunnen erfarenhet, huruvida en anordning sådan som den av varvsindustriföreningen och kommerskollegium föreslagna kan anses av förhållandena betingad samt, i sådant fall, huru denna anordning bör i sina detaljer utformas.»

Departements-
chefen.

Det förefaller icke osannolikt, att det behov av bindande förhandsupplysningar i restitutionsfrågor, som hittills må hava givit sig tillkänna, åtminstone till någon del kan hava sin grund i en mindre tillfredsställande avfattning av de nuvarande restitutionsbestämmelserna med därav föranledd osäkerhet i bestämmelsernas tillämpning. Med hänsyn härtill och i övrigt av skäl, som generaltullstyrelsen i sitt yttrande anfört, synes det mig lämpligt att avvakta någon tids erfarenhet av de nya restitutionsbestämmelserna, innan spörsmålet rörande dylika förhandsupplysningar upptages till slutbehandling. Kommerskollegii förslag i berörda avseende torde för den skull icke böra för närvarande föranleda ytterligare åtgärd.

Tillämpnings-
föreskrifter.

Såsom förut nämnts, innefattar de sakkunnigas betänkande även ett förslag till kungörelse med närmare bestämmelser angående tillämpningen av tullrestitutionsförordningen. Till dessa bestämmelser, som äro avsedda att utfärdas i administrativ ordning, torde jag få tillfälle framdeles återkomma.

Bestämmel-
sernas ikraft-
trädande.

Från näringslivets sida har allmänt det önskemålet uttalats, att de nya restitutionsbestämmelserna måtte utfärdas snarast möjligt. Enahanda önskemål har framförts av kommerskollegium. Med hänsyn bland annat till den tid, som måste åtgå för en närmare granskning av förslaget till kungörelse med tillämpningsföreskrifter samt för utarbetandet av erforderliga tjänsteföreskrifter, läser tiden för ikraftträdandet av bestämmelserna dock icke böra sättas tidigare än till den 1 januari 1930. Särskilt i betraktande av att restitutionsförfarandet enligt de nya bestämmelserna i avsevärt högre grad än vad för närvarande är fallet skulle komma att byggas på förtroende för näringsidkaren, synes det nödvändigt, att restitutionsmedgivanden, som lämnats före bestämmelsernas ikraftträdande, underkastas omprövning i syfte bland annat att utröna, huruvida näringsidkarens bokföring av restitutionsvarorna fyller rimliga anspråk ur tullkontrollsynpunkt. Erforderliga föreskrifter i sådant syfte torde böra meddelas på administrativ väg.

Departementschefen uppläser här efter ett i anslutning till det anförda upprättat förslag till förordning angående tullrestitution samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen att antaga samma förslag. *Departements-
chefens hem-
ställan.*

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:
Elis Lindahl.